

KÖZÉRDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADÁLMII, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-utca 140. szám.

TELEFON-SZÁM: 22.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK
legjutányosabb számítással, díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Főmunkatárs:

HAUGH BÉLA.

Kiadja Báter János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-utca 1085. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.

NEPTANÍTÓKNAK,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik: 5 kor.

Urak és parasztok.

Az alábbi cikknek egy kis története van. Annak törzse, gerince voltaképpen a mi lapunk számára íródott. Írója pár héttel ezelőtt a telepítési kérdésről hozzánk juttatott cikkében mondta el a magyar nép erősítését célzó, most kifejtett nézeteit. Lapunk szerkesztője annyira tartalmasnak találta a beküldött vázlatos közleményt, hogy megkérte annak az íróját a kérdés tüzetesebb kifejtésére. Ugy látszik azonban, az események gyorsabbak voltak, mint az írónak a cikk átírására szolgáló készsége, időközben mozgalmas világ ütött ki vármegyénkben, a közlemény írója tehát a sztrájkmozgalommal kapcsolatban észszerűbbnek találta magának, az ország közönségének mondani el azt, amit eleinte Tolnavármegyének szánt, így került aztán az az érdekes közlemény a szerkesztőhöz intézett levél alakjában a Budapesti Hírlapba, amelyből voltaképpen tehát mi most csak azt veszünk vissza, ami lényegében már ezelőtt is a miénk — lehetett volna.

Magára a közleményre azt jegyzi meg a B. H., hogy a munkásnép hely-

zetét (a sztrájk okát) éles színekkel ecseteli. Tuloz-e tudósítója, nem tudja, de szerinte a levélnek egy tanulsága van: *»hogya a legközelebbi tennivalók közé tartozik a magyar paraszt helyzetének gondos és alapos rendezése.«*

Valóban a dolog csakugyan így áll.

Maga a cikk ugyan itt-ott kissé színezve, erős fajszeretettel, de közvetlen látás és tapasztalat alapján rajzolja meg a magyar parasztság nehéz helyzetét, ha tehát van is benne túlzás, az csak annyiban van, hogy a magyar eseléd és arámunkás helyzete talán nem olyan sötét Tolnavármegye minden uraságánál, s az országban, de nagyon sok, sőt legtöbb helyen mégis csak valójában ilyen. Bárhogy szépítsük is a dolgot, a magyar paraszt a felszabadítás óta uratlan jószág, vagy hogy tán nagyon is sok az ura? De mit ér ez, ha senki sem törődik vele? Az ilyen földhöz ragadt szegény ember még a követválasztásnál is étlen-szomjan marad, zsellér embernek ott sincsen szava. Kívül áll ez a nép a társadalom, lenézi ur, sőt a saját fajja, a megtollasodott, fél sessió paraszt is. Bármily

paradoxonnak lássék is, csak egy ember van a faluban, aki némi részvétellel van sorsa iránt, a „szomszéd“, a falusi szatócs, aki kitarja télen, hogy belőle éljen nyáron... Nélküle éhen veszne.

De nem, nem lehet mondani, hogy senki sem törődik a szegény néppel. Gyönyörű cikkeket írunk a kívándorlás ellen, apellálgatunk a hazafiságra, hanem azoknak hangoztatjuk ezt, a kiknek nincsen hazájuk a hazában.

Meg észrevesszük még a népet, igaz, hogy vegyes érzelmekkel akkor is, amikor megunva a sok kenetteljes szót, a tulvilág boldogságáról szóló predikációkat, a cselekvés terére lép s a maga ostoba eszével belemarkol az élet, a társadalom gépezetének szociális elajjal kenegtetett kerekébe. Ha aztán a kezét, vagy magát elkapja az a gép, akkor azután gyönyörtelen elparentáljuk. Tessék, Tolnavármegye is milyen híres lett egyszerre. — Száz esztendeig nem esett róla ennyi szó, mint ezalatt a pár nap alatt. Őles vezércikkek puffognak a csendőr puskák ropogása után. Felfedeztek bennünket is. De eddig a kutya sem törődött velünk. Ezrével vándorolhattak

TÁRZA.

Magányban.

I.

Itt élem én le a világom,
Itt lelkemet bátran kitérom,
Itt édes álmat szöhetek,
Itt onthatok hűvön könnyeket.

Itt csupa fény van, semmi árnyék,
Itt mintha már a mennyben járnék;
Itt szenny lelkemmel nem vegyül,
— Itt haljak én meg egyedül!

II.

Miként sötét éjben
Czikázó villámra, —
Ragyogó fényesség
Száll az ég boltjára...

Ha látlak, arczomra
Édes mosoly téved;
S otthon a magányban
— Megsírattak téged!

III.

Följajdulok kis tiszurásra,
Máskor a tördőfést sem érzem,
Öröm helyett csak kínra vágyom
S gyöngyört lelek a szenvedésben.

Van perec, hogy gyöngye szellővel is
Harcot vívok kétségbeesetten...
S ha fergeteg zúg, villám lobban,
— Mosolygok s álmat szó a lelkem.

IV.

A magányban haljak én meg
Hogy senkise lásson;
Ne ejthessen hazug könyvet
Utolsó tusámon...

Elhagyatva, késő éjjel
Szóltan, észrevétlen:
Mint magányos csillag, amely
Kilobban az éjben!

SZENDRŐI JÓZSEF.

Az „egyszemű kapitány.“*)

(Jáva szigeti kaland.)

Közi: Korüszánszky Ottó.

Az egyszemű kapitány egy hatalmas termetű, koromfekete házvezetőnő, akit egyik bajtársam hozott magával Celebesről. Baszus hangja miatt, amelylyel a wrouenloods¹⁾-ban

*) Mutató „Jáva szigeten“ című, augusztusban megjelenő könyvből (Lásd bővebben az irodalom rovatban.)

¹⁾ Indiában a katonának nemesak, hogy megvan engedve az asszonytartás, hanem az állam elő is segíti azt. Az asszonyról katonai rendszabályok által gondoskodik, zsoldot ad nekik stb. A kaszárnyáknak

a többi asszony felett és a pajtás felett uralkodott — adták neki a „kapitány“ elnevezést és mivel csak egy szemével látott „egyszemű kapitánynak“ tiszteltük mindnyájan.

És ne gondolja senki, hogy evvel az egy szemével nem lát eleget. Sőt! Sokkal többet és jobban, mint egynémelyik két szemű századparancsnok rangtársa. Ezen éles látása miatt sokat kinlódik tisztelt pajtásunk, az ő boldog „férje“. Mert hát hiába húzódik meg a kámban a legsötétebb sarokba, daczára a rossz világításnak, az egyszemű mindig felismeri és bizony sikerül neki oda hatni, hogy a „férjem uram“ haza vánszorog.

Az egyszemű gyűlöli a pálinkának még a szagát is. A pajtás pedig nem tudja maga előtt látni a tele jenever²⁾-es üveget: mindig gondoskodik róla, hogy kiürüljön az. Hogy azután az ouve (öreg) meg ne tudja, hogy ivott, hozzám jön fel, rám lehel s nekem kell megmondani, hogy érezhető-e a pálinka szag. Ha igen, akkor nekem kell tanácsot adni, hogy most mi tévő legyen, hogy elhárítsa a bajt. Rendesen néhány liter teát itatok meg vele ilyenkor. De hát az egyszemű nemcsak jó látó képességgel, hanem pompás szagló érzékkel is meg van áldva, ennél fogva hiába való minden, bizony

egy különálló része a wrouenloods, az asszony mendedék. itt sítnek-főznek, varrnak, sétálnak és — bagóznak az asszony-lányok, amikor gazdájuk szolgálatát végezi.

²⁾ A jenever pálinka, rizs pálinka.

Kérjük az előfizetések megújítását s a hátralékos előfizetési pénzek beküldését, hogy a lap szétküldésében akadály ne legyen.

ki az emberek fölöttünk Szlavóniába, Amerikába, a boldog emlékü, (vagy életben vagyon még?) D. K. E. sem nagyon nyújtogatta utánuk a mentő kezét, legfeljebb a somogyi határszélig tartott a le-lerándulgatása — igaz, hogy nekünk nincsen olyan szép kiránduló helyünk, mint a Balaton . . . Mindezt egyébként nem vádként mondjuk, mert a közönség gyér filléreiből, jó, ha addig futotta az — utiköltsége.

Igaza van tehát az alábbi cikkeknek, hogy a magyar paraszt a szó valódi értelmében elhagyatott. A mezőgazdasági törvény nyújt ugyan neki védelmet, de teljesen meg nem védelmezi. Nem osztálygyűlölet beszél belőlünk, de legyünk igazságosak, ezt a törvényt bizony — urak csinálták. Az arató szerződések megkötése bármily pontossággal s lelkiismeretességgel történjék is, mégis csak a munkaadó malmára hajtja a vizet. Az a 11-ik arató rész lehet törvény szerint igazságos, de ki ellenőrzi, hogy mindenkor méltányos-e? Az orosz paraszt, amikor a vízbe fúladás veszedelme fenyegette, esküdözött, hogy ha megmenekül, tehene árát a templomnak adja. Oda is adta. Csakhogy amikor a vásárra vitte a tehenet, nem kért azért csak egy árva kopeket. Persze csak egy ostromolták a vevők, de akkor kijelenté, hogy a tehenet csak a kakasával adhatja el, ennek az ára azonban 100 rubel . . . A magyar arató is így van. Látszólag olcsó szerrel, könnyű munkával jut a megélhetés jól táplált fejős tehenéhez, csak hogy akkor elkukorikolja magát ama bizonyos kakas, az a sok robot, mellék ellenszolgáltatás s a szegény paraszt véres verejtékkel fizet. Csodálatosképp így a kövér tehénből nagyon is sovány tehén lesz.

Elítélünk tehát minden olyan mozgalmat, amely durva, erőszakos. Elítéljük azt is, amikor a nép erőszakkal akarja kicsikarni a maga igazát, de csakugyan elvitázhatatlan tény, hogy

megéri ő a pálinkát és így se vége, se hossza a sok perpatvarnak.

Epen ő év estéje volt. A pajtásnak nem engedte meg hölgye, hogy a kámba menjen, én meg nem vagyok barátja a pálinkának, tehát nem vágyódtam oda, aztán meg mivel az egyszemű engemet szokott példányképpül kedves férje elé állítani, mint jenevernt nem ivót, elhatároztuk, hogy együtt üljük meg a szilveszter estéjét.

Hogy hogyan s mivel ünnepejük az új esztendő beköszönését, azt finanziaális helyzetünktől tettük függővé. Hozzá láttunk ennek mérlegeléséhez és miután úgy tapasztaltuk, hogy vannak aktiváink, megegyeztünk abban, hogy pucot készítünk majd. Nem volt ugyan más nagyobb edényünk, mint a mosdótál, de ez nem képezett akadályt: ebben főztük meg az isteni italt.

Gavallér módra, amint az egy „Europäische Fuschier“³⁾ hez illik, az első poharat hölgyünknek nyújtottam néhány szó kíséretében.

A kapitány előbb beleszagolt és olyan arcot vágott, mint egy mopszli, ha paprikával dörzsölök be az orrát, aztán tagadólag rázta fejét. Végre rábeszélésünkre ujját a pohárba dugja, lenyalja, aztán csettent a nyelvvel: »Enok betoel!« (igazán jó) — mondja, azzal se szó, se beszéd, kihajtja az egész kelyhet . . .

Ital és asszony mellett a zene sem hiányozhatott. A gitár lekerült a falról, hogy ennek hangja mellett dicsőítessék az egyszeműt. Ugy látszik a hangolást már zenének

ezeknek a szegény embereknek az érdekében, a törvények írott betűit kivéve, alig történik valami. A társadalom minden osztálya törekszik a maga helyzetének javítására. Az ipari munkások majdnem megkétszerezték régi béreiket. A gazda drágábban adja buzáját, a tisztviselő is nagyobb fizetéshez jutott, viszont az is igaz, hogy a bérletek ára felszökött. De hát számolni kell a helyzettel, a bérlő uraknak (kinek nem inge, ne vegye magára) nem szabad elfeledniük, hogy a modern társadalom kiváltságos elemeket nem tűr meg, a társadalom egyes osztályai csak az együttes érdekek kielégítésével javíthatnak a saját helyzetükön. Például, hasztalanul emelték fel a tisztviselők fizetését. Annak arányán túl drágább lett a lakbér, az élelmi cikkek, a megélhetés. A társadalom egyik osztálya sem hagyja becsapni magát. Én ezt a százfelé eltagolt társadalmat a fuldokló emberekhez hasonlítom, akik a veszély pillanatában oly göresösen kapaszkodnak egymásba, hogy vagy mindannyian a partra vergődnek, vagy mindnyájan ott vesznek.

Uraim, ott kavargunk az élet szennyes árában. *Nincs jogunk elrugni a parasztot, mert belénk kapaszkodik s ő is élni akar*, hiszen mi mint a láncszem hossza sora, szintén másokba kapaszkodunk.

Ha van is tehát tulás itt és amott az alábbi cikkekben, a benne rejlő kétségtelen igazság kiegyenlíti, elsimitja az ellentéteket. A nép helyzetének tüzetes ismeretével, mély érzéssel, hazafias tüzzel megírott kis közleményt ajánljuk olvasóink szives figyelmébe s őszinte bátor hangjáért üdvözljük annak érdemes íróját.

A cikkek a következők:

A mezőgazdasági sztrájk.

Pár nap mulva megeszillan a kasza. De előbb megvillan a szurony kegyetlen pészéla, sortűz is várhat az aratómunkásra, ha meg

véte, mert száz kilós voltának dacára, hihetetlen gyorsasággal talpra ugrik és egy esábitó *zongeng* (tánczosnő) állásába vágja magát. A mikor ezt látja a pajtás, nagy örömmel markol a hurok közé, én meg a térdemen csattogatva okvetlenül lefordultam volna a nagy nevetéstől, ha valami széken ülök és nem a — földön.

A hamis hangú gitár és a hamis ének, ugy látszik, elragadtatta az egyszeműt, mert rengette cipőjét és topogott, mint egy medve.

— Mit gondolsz — mondom bajtársamnak — nem volna jó a kapitány orrába karikát fűzni és pénzért mutogatni?

— Ha dagadt, kék szemet akarsz szerezni — kiáltja barátom — mond ezt még egyszemű!

Én csak tréfának vettem ezt és tovább csufolódtam, meg nevettem, annál is inkább, mert az egyszemű nem értette meg beszédünket, tehát nem bántottam meg vele. — Ő csak tovább táncolt.

— Hadd a kapitányomat békén! — sziszegi a papucs hős.

Én rá se hederíték s elkezdtem hangos szóval szavalni: . . . Du holdes Aug, du lieber Stern! . . .⁴⁾ De többet nem mondhattam, mert e célnyomat után csillagok milliárdja táncolt az én szemem előtt, attól az ököl csapástól, amit pajtásom a szemem alá mért.

Én sem voltam rest. Egymásnak estünk. A kapitány először bírok versenynek nézte az egyszeműt és nyugodtan állt. De amikor észre veszi, hogy élete párja gyomrának

nem békül sorsa változhatatlanságával s munkába nem áll. Kőny, Ertény, Ireg környékén körülbelül 100.000 hold földön egytagban bérlők gazdálkodnak. Így van ez már régóta. Csak bérest lát az ember fél napi járáson, mind mintha néma volna. Szótalan, komor nép; a ki ismeri a béres nehéz sorsát, könyezve fordul el a földtől az ég felé. Segít-e ezen az Isten valaha.

Az a halvány arcú béres egész évi keserves munkájáért konvenzióért kap: 32 mérő eleséget, ebből 1 mérő a papé, 1/2 mérő a mesteré, 1/2 mérő a pásztoré, az egész harminczkét mérő pedig harmadrendű eleség, a mit olyan jól kiválogat a tökéletes cseplőgép. Ebből a szemből 3/4-ed rész korpát ad a malom és 1/4-ed rész lisztet kap a béres. Ezenfelül 80 korona készpénz, 20 kiló só és ágfá saját használatra a béres járandósága. Ha jó ára van a gabonának, összesen 400 korona értéket képvisel. Mit szenved ezért a béres?! Négy-öt család szorong egy nedves, földes szobában; jobb, ha az istállóban alszik. Mintha nem is volna járási orvos, sem szolgabíró. Megvan ennek a lakásüzemének a saját betegsége a tuberkolózis, megvan a sajátságos büntügyi statisztikai adata is. Ugy nő föl az a béresgyerek, hogy csoda, ha börtöntöltelék nem lesz belőle.

De még rosszabb az aratómunkás helyzete. Ezek az uradalmakkal szomszédos falvakból kerülnek ki, van egy, vagy két hold földjük, a minék a termése adóra sem elég. Már az ősszel a jövő aratási keresmény terhére éldegél hitelbe. Apró uzsorás erre is akad elég. Korán télen aratás után néz, ne hogy munka nélkül maradjon. Az ispán azzal szoritja le az aratóbért, hogy van elég tót munkás, majd elvégzi a 11-edikért is. Több, mint tíz éve, hogy a buza, árpa, rozs, az arató a 11-ediket kapja csak, ezért ráadás-képp le kell még vágni minden kaszásnak öt hold takarmányt, kap egy félhold kukoricaföldet, a melyet a termés egynegyed részéért munkál meg. Ezért dolgozik az aratópár egy kaszás és egy marokszedő július derekától őszig, kevés megszakítással. A mult évi átlagos napi keresete egy kaszásnak 1 korona 20 fillért tett ki. Ebből kellett táplálkoznia is az aratónak, családjának is, ebből kellett volna a telet is átnyomorgni, mert ezen a vidéken télen ugyan nem kap semmiféle munkát a szegény arató. Hát ez egyszerűen embernyuzás, földzúsora, de emberirtás is egyuttal. Husz év óta annyi család költözött el ezekből a falvakból Szlavóniába, újabban pedig Amerikába, hogy ilyen népvándorlást csak a nyomorúság teremthet. Evről évre fogy a lakosság. Az az 50—60

több gyömöszölést és ütést kell eltűrni, mint amennyi a rendes volna, fűlsiketítő sikolytozásba tör ki . . . Erre aztán felpattanik az ajtó és megjelenik a — *dubbele*³⁾

— Mi történik itt? menyörgi.

Miészre sem vesszük és tovább birkózunk.

— Micsodaaa? Ti birkóztok?! — Azzal elkezd szaglászni . . . — Én itt szeszese ital szagot érzek!

Megijedtünk. Csak a kapitány tartotta meg lélekjelenlétét, mert amint észre veszi, hogy az őrmester kutató tekintetét végigjártatja a szobában, egyet gondolt s hirtelen — beleül a pucos laborba . . .

Allah, Mohamed és társai!! . . . Kiáltani szerettem volna, mert ennek láttára végig futott a hideg a hátamon minthogy a pucos még a tüzes szénüstön állt, az egyszeműm meg semmi egyéb nem volt, mint egy vékony *sarong*.⁴⁾ Egyedüli szerencse az volt, hogy az őrmester hamar kiment, mert különben biztosan összegetti magát és talán meg is fő — az egyszeműt.

— Holnap kihallgatásra! — ordítja az őrmester és eltávozik.

Akkor térünk csak magunkhoz a nagy rémülettől. Fáradtsággal elkészített pucunk eszünkbe sem jutott . . . Szét mentünk s ki ki aludni tért.

Rettenetes éjszaka volt. Hol a forró veríték vert ki, hol dermesztő hideg. Egész éjjel az egyszemű járt eszembe, s vele ősz-

³⁾ Sergeant major — a mi őrmesteri rangunknak megfelelő.

⁴⁾ Szoknyaféle ruhadarab, debambusz rostból van.

telek, mit e falvak urbéresei kaptak, nem elég arra, hogy a lakosság szaporodását elbírja, a lakosság műveltségi állapota, a közoktatás gyarlósága nem engedi, hogy a földmives változtatni tudjon a sorsán, ha négy fia van is a családban, az mind a közmondás szerint paraszt marad. Alig hogy megférnek a családi házban, alig elég kenyérnek, adóra, meg vetőmagnak a negyed telek termése.

Nem a török-tatár miatt pusztá, néptelen ez az ország! Hanem a miatt az istentelen földéhség miatt, mely alapítványokat csinál az ország földjéből, nehogy benépesedjék a jobbágy maradványai, a mely vadaskertek keríti be a legszebb erdőket, fél vármegyéket, tilalomfűt állítva a magyar faj szaporasága elé. Az nem szereti igazán a haza szent földjét, a ki csak egy édes maga számára szeretne paradicsomot varázsolni belőle. Bennünk van még az a keleti gőg, a mely még a hazaföldjéből is fényűzést csinál, béres, csak béres kell nekünk, a kin uralkodjunk, föld csak föld, a melyen ne zavarnon senki fia bennünket, a béres is csak imádkozni járjon a kastélyunk táján, ha kénytelenek vagyunk vele, hogy közelünkbe engedjük. Nem lesz ez a haza addig a mienk, a magyar nemzeté igazán, a míg az ország területének csak fele van benépesítve, a többi uradalom, pusztá, mint a magyar ember mondja. Bizony pusztá, mert ha igaz, hogy a haza szeretete a haza szent földjéhez való ragaszkodás is, akkor meg van fosztva, el van zárva a honszerelemtől az a földterület, melyet csak a béres ismer, csak a béres ekéje, vagy a gözeke vasa hasogat, a mely nem nevel mást, csak bérest, eselédet, míg az ismeretlen tulajdonos idegen országban költi a föld aranykalászatát. Ha igaz az, hogy az a nemzet erős, melyet minél több kötelek fűz egymáshoz és a haza földjéhez, akkor bizony nem vagyunk mi erősek, mert hiába várja a termékeny mező, mit őseink elfoglaltak, hogy ezer év után talán csak benépesítjük, hiába sóvárog a nemzet lelke, hogy minél több fiának szíve fűződjék a haza földjéhez; irigyek vagyunk, telhetetlenek a földéhségben, egy ember szeretne félmillió holdat magának tartani még akkor is, ha tönkretette azt a földet, kirabolta erejéből, zsírjából s ha idegen nemzet fia veszi ki a kezéből.

Olyan biztosak vagyunk, azt hisszük, hogy most is csak a föld ad gazdagságot az egyes embernek is. Ugyne járunk csakhamar, hogy a földünk is idegen kézre kerül. Pedig arra kerül, a magyar faj pedig kiesik Európa virágos kertjéből, csak a története lesz, ha a haza földjét minél előbb nem biztosítjuk a magyar földmivesosztály, a magyar

kisgazda számára. Csak így lehet az országnak 40 millió magyar lakosa, csakis így bírja kiállni győzelmesen a rá váró megpróbáltatásokat. De így egyuttal boldog is lesz ez a nép, hol most a béres-szobák sötét dohos levegője szívet-lelket, egész fajt gyilkol.

Örömmel olvastam több ízben Beksiacs Gusztávnak a *Budapesti Hírlap*-ban megjelent nagy koncepciójú terveit, a melyek szerint be lehetne népesíteni a Duna-Tisza mentét, s biztosítani a magyar nemzet nagy tulsúlyát. Csatornázás, közlekedési politika, az Alföld termékenyítése, mind ez üdvös, de csak fél eredményt ígér. Ide nagylelkűség kell, a mi Széchenyi István lelkében égett. Nagylelkűség, hogy a kinek százezer holdja van a haza földjéből, alapítson telepítvényeket, virágzó falvakat. Vagy vegye kezébe a törvényhozás egyszer már nagylelkűen ezt a kérdést, mondják ki, hogy telepítés céljára az államnak joga van kisajátítani azt a földterületet, a melyen nagybirtokok vannak. Fél száz éve elmúlt, hogy a jobbágy földet kapott. Talán ideje volna újra tenni valamit a magyar nép érdekében, mielőtt a magyar faj Amerikába vándorol s Orosz-Lengyelország hordái a Dráviáig nem vándorolnak. A telepítési törvényt ezt a célt szolgálja, de a betegség már előrehaladt, nagyobb adag kell az orvosságból. Ez a haza földje.

De gyorsan is kell a segítség, mert megindult a lelketlen földspekuláció. Egyes vállalkozók kiszimatolják, hol nagy a földéhség; a közelben összevesznek egy pár nagybirtokot és azonnal *kélszeres* áron osztják föl a szegény parasztságnak. Itt már leszedte ötven évre a hasznát a tőke a munka elől. Isten mentsen az ilyen parcellázástól! Az államnak kell itt közbelépnie, midőn a magyar nemzet gerinczéről van szó. A mai fejlett hitelviszonyok mellett az állambiztosítás nagyobb megterhelése nélkül keresztülvihető pár évtized alatt ez a tulajdonképpen földfelszabadítás. A kisgazda munkája 10 százalék hasznát biztosít, ha 10-20 hold földön gazdálkodhatik, az állami közbenjárás 3½ százalék hitelt biztosít a telepesnek és Magyarországon fél száz év alatt ezer új virágzó falu keletkezik, a Duna partja nem lesz kihalt alapítvány, mérföldnyi hosszúságban, hanem a magyarság erős fejlődésének biztos útja. Ne a tizenegyediket adjuk a parasztnak, hanem a földet, az a földépeé, annak a verejtéke szenteli ezer év óta, megérdemelte ezerszeresen.

Vagy lelketlenebbek volnánk az orosz cezarizmussal, mely, úgy látszik, meghallgatja Tolsztoj könyörgését: „Add a földet a népnek! Akkor mondta ezt Tolsztoj, mikor a japán-orosz háború a legvéresebb stádiumba

lépett, a halálhőrgés közt az anyaföldre s a népre gondolt.

Sürgős a telepítés ügye az önálló vámtérlet miatt is, a melynek beköszöntése nem szabad, hogy a jelenlegi állapotban találja földművelésünket. Csak olcsóbb föld, s olcsó hitel mellett bírja ki a magyar földművelés válság nélkül a gazdasági önállóságot.

De újra a sztrájkra térek át, melytől látszólag annyira elkalandoztam. Nem az a szegény arató a hibás, ezt a végső nyomorúság üzi, hajtja, ez már leszakadni készül a haza emléjéről, érzi, hogy nincs már mit féltetnie, nincs mit elveszítetnie. Hibás volt az egész magyar társadalom, a földművelési politika vak volt eddig, nem láttuk a parasztot, utáltuk a bérest, pedig a mi vértünk mindkettő. Bármily módon, oda kell hatni a társadalomnak, hogy vér ne folyjon az aratáskor, ha másképp nem, az országgyűlési képviselőkből alakuljon egy bizottság, a mely a szűkkeblűen kötött aratószerveződések megjavítására rábírja azokat az uradalmakat, hol napi 2 koronát sem kereshetne az elcsigázott arató. Hadd lássuk, megváltoztak-e az idők is, vagy csak az arányszám a parlamentben!

Dr. Csizmazia Géza.

A cigány kérdés.

Évtizedek hangos követelése, hogy a cigány kérdés, a modern civilizáció eme szemétdomója végre-valahára eltűnjék a szemünk elől. Rengeteg sok tintát és nyomdafestéket elpazaroltunk már az akadémikus vitatkozásokra, de bizony még most is a kezdet kezdetén állunk, s úgy szólván eddigelé még semmi jelentősebb eredményt sem mutathatunk fel, amelyből a kérdés sikeres megoldására következtethetnénk. Ujabban az Országos Magyar Gazdasági Egyesület foglalkozott a kérdéssel s lefolyt tanácskozásain általános volt az a nézet, hogy itt a legfőbb ideje a vándor cigányügy rendezésének. Az O. M. G. E. ezért a legmesszebb menő agitációt indítja meg, hogy az egész társadalmat mozgósítsa az égető kérdés sikeres megoldhatása érdekében; ismerteti a cigány ügy jelenlegi állását, annak közgazdaságra, közvagyonosodásra és közbiztonságra való káros befolyását s arra törekszik, hogy a felrögzött társadalom minden befolyását érvényesítse a községeknél, a városoknál, törvényhatóságoknál oly irányban, hogy az égető kérdés örökös felszínen tartassék s annak megoldását a közvélemény nyomós szavával az arra hivatott hatalmi tényezőknél erélyesen és kitartóan szorgalmazza mindaddig, amíg az végleges megoldást nyer.

szefüggésben a — püncs. Ahhoz járult a szegény kapitánynak ijesztő nyugdélcselése, amely ott bongott a fülemben. Nagyon örültem, amikor végre megvirradt.

Az új évi nap igen szomorú társaságra pazarolta sugarait. Barátomra, kinek orra akkora volt, mint egy jókora vizes uborka; énám, kinek szeme alja a szivárvány színeinek bemutatására lett volna alkalmas valami középiskolában és az egyszeműre, a kinek, hogy milyen volt a bizonyosan rettenetes fájdalommal kiállt része, szerencsére nem volt szemügyre vehető. Ő volt még a legélénkebb hármunk között. Amint meglát bennünket összecsapja kezét: *bageh mana!* (rettenetes!) azzal siet egy üveg *obet*-ot (orvosságot) hozni, amelylyel addig keni, addig dörzsöli a p jti orrát, míg az rézvörössé nem lesz.

Egy ideig szótlannul ülünk egymás mellett . . . Végre is barátom, akiből úgy látszik elpárolgott a harag, megtöri a csendet és megkérdi, hogy haragszom-e még.

— Szeretném tudni, hogy miért? A te orrod és az én szemem bizonyítja, hogy mind ketten derékul viseltük magunkat, mindenönk meg kapta a neki járó s *ezzel — afgelopen!* Hanem most már az a kérdés — folytatom tovább — hogy hogyan folyik le a dolog a századparancsnok előtt. Mert bizonyosan emlékszel még rá, hogy a *dubbele* kihallgatásra rendelt bennünket!

— Erre még emlékszem. Csak azt szeretném tudni, hogy mit mondunk, mi volt az oka annak, hogy így elpárolgott egymást.

Azt tudtuk, hogy nagy büntetéstől nem kell tartani, de mégis kellemetlen helyzetbe jutunk, ha a kapitány megtudja, hogy ittunk is.

Akkor egy mentő gondolatom támadt:

— Tudod mit? Mondjuk, hogy azon vitatkoztunk, hogy ki volt nagyobb *Karellje van Heyden*⁵⁾ vagy *Moltke*. Azután a vita hevében összevesztünk és elpárolgott egymást. Ez jó vért is szül majd és semmi bajunk nem lesz; csak hagyj engemet beszélni.

— Jól van — egyezik bele a pajti. — Én a Károlyka mellett kardoskodtam, te meg a *moff*⁶⁾ mellett. Rendben van.

Most aztán hozzá fogunk a ruhánk, cipőnk és gombjaink kitisztításához, mert a tisztaság és fényesség jó hatással van a felebb valóra.

Egy óra múlva a kapitány előtt vagyunk.

— Mondd csak — fordult pajtásomhoz

— hogyan történt a dolog?

Úgy látszik nem várta, hogy őt szólítsa meg, mert idegessé lett, elkezd hebegni, végre kinyögi, hogy „ . . . kigunyolta *van Heyden* generalist!“ . . .

No iszen, több se kellett! Azt hittem nyomban meg üt a guta. Hogy tudott ilyent mondani a buta?

⁵⁾ *Van Heyden* fejezte be a nagy Atjch, Szimatrán fekvő ellenséges állam elleni expedíciót 1879-ben. Ennek a rendkívül érdekes, hosszú ideig tartó expedíciónak leírását egész terjedelmesen megtalálja a könyvben.

⁶⁾ A németeket csak *moff*-nak csufolják. Sőt a magyarokat is, akiket osztrákoknak hisznek, ezzel a csúfnévvel illetik.

— Mit mondott a generálisról? — faggatja tovább a százados.

— Azt . . . aaazt . . . arra . . . aaaaa . . . máár neeem emlékezem . . . — És iz-zadság verejtékezik a homlokán sok fényes csepp képében.

— Részeg voltál?! dörgi a század feje aztán hozzám fordul, hogy mondjam el miért diszitettük így fel egymást.

Elmeséltem költeményemet, természetesen kötetlen beszédben. Így is nehezen ment. Mikor elvégeztem, tetőtől talpig végig mér a kapitány, aztán oda szól az őrmesternek:

— Ird! Mindegyiknek három napi szabáristom! . . .

Hála Istennek, vége volt a kihallgatásnak, a mely ilyen kegyesen végződött. Hanem amikor ellépünk a kapitány előtt, oda szól:

— Máskor, ha kihallgatásra jöttök, jobban beszéljétek össze!

Az egyszemű nagy aggodalommal várt bennünket. Azt hitte, hogy ura közelebbi ismeretséget köt majd a — sötét czellával. Nagy volt öröme, mikor megtudta, hogy csalódott. Azonban a büntetés tartására előre is megvonta a pajtástól a napi egy kupicza pálinkát, azzal érvelve, hogy „ha már büntetés, hát legyen valósággal büntetés.“

Igy kezdődött az új év. És csak az egyszemű hőstettének köszönhettem, hogy nem kellett 14 napig a sötétben ülni . . .

Az O. M. G. E. ez állásfoglalása alapján most ez irányban felhívást intéz valamennyi törvényhatósághoz és a szövetséghez gazdasági egyesületekhez. Közli egyúttal velük, hogy a cigányügy rendezése érdekében szükségesnek tartja, hogy:

1. A kóbor cigányok gyermekeit 7 éves korukban elhagyottaknak nyilvánítsák s nevelésükről az állam gondoskodik.

2. A cigányok kóborlását betiltás és szigorúan büntessék és a kóborlásba visszacsúzó cigánytól a lótarast is megvonják, házalási és vándoripari igazolványokat egyáltalában ne kaphassanak.

3. Minden kóborló cigány illetőségi helyét megállapítsák s a letelepülésre kényszerítsék; akinek illetősége ki nem mutatható, a hatóság hivatalosan állapítsa azt meg oly módon, hogy illetőségi hely az a község legyen, ahol az illető cigány legtovább tartózkodott. Hogy ebből kifolyólag a községek kiadás ne terhelje, az ily kényszerilletőségből származó költségeket vállalja magára az állam.

4. A külföldi illetőségű kóbor cigányokat kérés nélkül ki kell toloncoltatni s a jövőben nem szabad őket bebocsátani az országba.

5. Végül szükségesnek tartja az O. M. G. E., hogy a kóbor cigányok ügyét országosan központosítsák s az azzal összefüggő ügyek kezelését és nyilvántartását bizzák egy középponti hatóságra.

Az O. M. G. E. ama javaslatával több törvényhatóság és gazdasági egyesület már legközelebb foglalkozik, főleg azok, melyek területén a vándorcigányok garázdálkodásai tűrhetetlenek, így van kilátás rá, hogy ez a kérdés, ha egyszerre a végleges megoldás stádiumába nem is jut el, de legalább a kezdet legkezdetén egyszer már tulesünk s ez a civilizációra ségyenletes állapot a veszedelmes mozgó faj állandó letelepítésével, ha most nem is, de jó idők multán hazánk, sőt az egész művelt világ öröme mégis csak meg fog szünni...

A kaszinóvendéglő ügye.

Ma este fél 9 órakor a kaszinó néhány tagja értekezletet tart a kaszinói vendéglő, illetve ellátás bérbeadása tárgyában.

Legnagyobb sajnálatomra hivatalos uton leszek s így személyesen az értekezleten részt nem vehetek.

Miután pedig kaszinónk ezen rendkívül érzékeny ügyéhez hozzászólni én is szeretnék, nézetemet az alábbiakban, mindazoknak, a kiket illet és a kiket érdekel, ki akarom fejteni annál is inkább, mert az ügy oly kényes, hogy végeleges döntések hozatala előtt az, ugyancsak alaposan meghányandó-vetendő.

A velem született őszinteséggel előre megmondom érveléseim eredményét s csak azután érvelek.

Erős meggyőződés az, hogy a kaszinó ellátását más, — mint a jelenlegi módon biztosítanunk alig sikerül s áldatlan, — s magát később erősen megbosszuló munkát végeznek mindazok, a kik ezen ügy egyéb megoldása érdekében kardoskodnak s a más megoldást esetleg diadalra juttatják.

Avagy tagadhatja-e valaki azt, hogy nincs olyan megoldás, a melyet ebben az ügyben a kaszinó már meg nem próbált volna?!

És állithatja-e valaki azt, hogy csak egyetlen egy ily kísérlet is valamire való eredményt mutatott volna?!

Megpróbáltuk az étel és ital-kiszolgálást vállalati uton biztosítani, a billárd- és kártyapénz kezelést, a fűtést és világitást házilag kezeltük.

Ezen módszer mellett a vendéglős nem tudott megélni, a kaszinó igazgatója és pénztárnoka hivatásukba beleöszültek, a kaszinó pedig szép összegeket ráfizetett.

Megpróbáltuk azután a nagyvendéglő bérlőjével, azzal érvelve, hogy ha a külön vendéglős nem tudott megélni, majd kifizeti magát annak, a kinek ily módon nincs konkurense s amugy is van fölös személyzete.

A nagyvendéglő bérlője legnagyobb szerencsénkre, rövid idő mulván megköszönte

a dicsőséget, daczára annak, és azért mondom szerencsénkre, hogy a mi epénk ömlött valahányszor csak a legapróbb és legneveltebb pikoló után kellett kergetnünk a házi szolgát, mert a pinczér ezen időben csak akkor volt fönn a kaszinóban, midőn borraivalok bezsebelésére s a tagok zsebein eszközölhető érvágásokra volt kilátás. Egyébként a kiszolgálás a képzelhető legrosszabb, a személyzet a lehető legindolensebb volt.

Megpróbáltuk végre a mostani bérlővel, a ki mindent elvállalt még a fűtést is. Na — és most az ellenérvelőket hallom hangosan kiabálni.

Azt kiáltják oda nekem, hogy „hallja az ur, hát maga nem fázott a télen?”

Dehogy nem! csak lassan. Tessék csak meghallgatni. Nagyon messze jár az igazságtól az, a ki ezért, hogy mi télen fázunk, a bérlőt okolja.

Kérem. Ha én valakivel valamely helyiség fűtése iránt szerződést kötök, úgy meg kell mondanom a szerződésben, hogy mily hőfokot követeljek. Ha ezt kikötöttem, úgy csak az marad hátra, hogy abba a helyiségbe 80 fillérért egy thermometeret tegyek és ha az ellenőrzést ily módon lehetővé tettem s nagyobb kényelem okáért még odaírom egy papírlapra a thermometer fölé, hogy „ezen helyiség 20 C.-ra fűtendő” úgy, lehetővé tettem mindazoknak a kik a vállalkozót ellenőrizni óhajtják, hogy ezen ellenőrzést a legkönnyebben gyakorolhassák.

Nem marad azután már más teendőm, mint a vállalkozóval kötendő szerződésben jó sós pönalét kikötni, az esetre, ha ez irányú köteleességét nem teljesítene, s akkor teljesen biztosítva vagyok mindennemű visszaélés, vagy kijátszás ellen.

Tehát a fűtéssel ugyan nem voltunk megelégedve, de a mint látható, ez ellen tehetünk, csak kössünk jó szerződést.

A mi pedig az ételeket és italokat, valamint a kiszolgálást általában illeti, azt hiszem, ez ellen egyikünknek sem lehet komoly kifogása.

Vidéki kaszinóban vagyunk uraim, a hol — mert a vendéglős jövedelme szerény — a kiszolgálók száma csak mérsékelt lehet, az természetes; megtörténik ezért, hogy egyikünket másikat néha kissé megvárakoztatják, de hát arról a bérlő nem tehet; szívesen kétszerezne meg a személyzetét, csak volna kellő fogyasztás, a melyből a személyzet szaporítás költsége futja.

A jelenlegi bérlőnk ellen semmiféle kifogásom nincs, s ha rajtam állana, újra ő vele kötném meg a szerződést (az előbb jelzett pótlásokkal), de miután a versenytárgyalást a bérlő kiadása alkalmából mellőzni nem lehet, természetes, hogy kedvezőbb ajánlattevő is akadhat, de feltétlenül szükségesnek és egyedül helyesnek találom, hogy az ellátás a jövedelmekkel és fűtéssel együtt adassék bérbe, hogy az intéző faktoroknak egy emberrel legyen csak dolguk, egy ember feleljen a kaszinónak egy szigorú szerződésből folyólag, a kaszinói gazda és pénztárnok pedig ne legyen kénytelen bárcza és juxtaolvasással tölteni azt a kevés időt, a melyet komoly napi munkája mellett annak a tisztességnek áldozhat, a melyre megválasztjuk ugyan, de nem kérdezzük, hogy tud-e nekünk annyi időt szentelni, a mennyit ily förtelmes kezelések igényelnek.

Tóth Henrik.

VÁROSI ÉLET.

Képviselőtestületi gyűlés. Szekszárd község képviselőtestülete a rendezett tanácsú várossá átalakulás előmunkálatai tárgyában 1905. évi július hó 4 én d. u. 2 órakor a városház nagytermében gyűlést tartott, melyen a következő határozatokat hozták: 1. A gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére **Török Béla** és **Tomcsányi Lajos** képviselőtestületi tagok küldettek ki. 2. A m. kir. belügyminiszternek a rendezett tanácsú várossá való átalakulás megengedése tárgyában kiadott leiratát a képviselőtestület örömdetesen tudomásul vette.

3. A városi képviselőtestület tagjainak számát 120-ban állapították meg. Ennek fele a legtöbb adót fizetők sorából jut a képviselőtestületbe, felét pedig és megfelelő számú póttagot a választóközönség választja be a választható községi lakosok sorából. 4. A választás alá nem eső (virilis) képviselők névjegyzékének összeállítására hivatott küldöttség tagjaivá megválasztottak: **dr. Hirling Ádám**, **Fejős Károly**, **Vesztergombi Antal** és **Nagy János**. 5. A választók névjegyzékének összeállítására rendelt választmányba beválasztottak: **Nagy György** bíró, **Szeghy Sándor** és **Wolf Henrik** képviselőtestületi tagok. — A tárgysorozat kimerítése után **dr. Hirling Ádám** főjegyző elparentálta **Föglein János** volt képviselőtestületi tagot, aki részben mint bíró és előjáró, részben mint a képviselőtestület buzgó tagja közel 50 évig működött közre a község ügyeinek intézésében. Indítványára a képviselőtestület **Föglein** elhunytá felett jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét.

HIREK.

— **Személyi hir.** **Wosinsky Mór** apát plébános, muzeumigazgató és országos felügyelő a vidéki muzeumok vizsgálata közben néhány napig Bártfán pihen s innen tovább a Dunántulra kerülve, e hó 10-étől kezdve, Balfon tölti szabadság idejét.

— **Szabadságolások a kir. törvényszéknél.** **Agoston István** kir. táblai bíró, h. elnök szabadságát e hó 5-én kezdte meg; távolléte alatt az elnöki teendőket **dr. Szabó Gyula** kir. törvényszéki bíró végzi. **Agoston István** kir. táblai bíró a harkányi gyógyfürdőbe utazott el üdülésre. — **Markonich Jenő** kir. törvényszéki bíró szabadságidejét e hó 7-én, **dr. Sonnewend Frigyes** kir. törvényszéki bíró pedig e hó 5-én kezdte meg.

— **A pénzügyigazgató szabadságon.** **Fink Kálmán** pénzügyigazgató szabadságra ment. A hivatalt **Győrbíró Benő** helyettes pénzügyigazgató vezeti.

— **A Társadalomtudományi Társulat hálaja.** A Budapesti Társadalomtudományi Társaság legközelebb tartott közgyűlésén **Simontsits Elemér** vármegyei főjegyzőt választmányi tagjává választotta s külön levélben arra is felkérte, hogy nagybecsű működését a társaságtól jövőben se vonja meg. A Társadalomtudományi Társaság **Simontsits Elemér** főjegyzőnek ez által kívánta honorálni a szekszárdi Simontsits-féle társadalomtudományi könyvtárnak megalapítása körül szerzett kiváló érdemét.

— **A József kir. herceg szanatorium diszoklevelei.** A József kir. herceg szanatorium egyesület a tüdőbetegek érdekében tett lelkes fáradozásaiért **Döry Pálné** alispánnét és leányát, **Döry Natáliát**, **Rácz József** p. ü. számvizsgálót és báró **Pálthy Elemér** vármegyei aljegyzőt diszoklevéllel tüntette ki. A megküldött diszoklevelek nagyon esinos kiállításuak. Felül a kitüntetett neve van belenyomva, alól József kir. herceg, Lukács György miniszter s a szanatorium elnökének autogramma s a következő szöveg: „... a tüdőbeteg szanatoriumok létesítése körül elévülhetetlen érdemeket szerzett, örök hálaja jeléül József főherceg szanatorium egyesület.” — **Apponyi Gézáne** grófné szintén ilyen szövegű oklevelet kapott már régebben.

— **A kaszinó bazar építési ügye.** A kaszinó bazar építő bizottsága vasárnap délelőtt és este 9 órakor ülést tartott **Simontsits Elemér** elnöklete alatt. Az ülésen felbontották az új árlejtésre beérkezett ajánlatokat. Szomorú világot vet a szekszárdi és környékbeli építő iparosaink ambíciójára, ambar annak letöréséhez nagyban hozzájárulnak a türelmetlen munkás viszonyok is, azon jelenleg, hogy ismét csak két pályázó akadt, akik az első árlejtésre is adtak be ajánlatot. **Dicenty László** az egységáraknak a tervekészítés költségeivel együtt, ami az előirányzat 1 1/2% teszi ki, 13-8% emelését kérte, az első 17% ajánlata után. **Leitersdorfer Ignác** ugyancsak szekszárdi építő a költségvetés és tervek költségein kívül 2% egységár emelést, az első 1% engedmény után. Minthogy a

két ajánlat között 10-30% különbözet volt, a bizottság Leitersdorfer Ignác ajánlatát fogadta el. Az építés vezetésével és a részlettervek kidolgozásával Komjáthy Sándor, az államépítészeti hivatal mérnöke bízott meg. A kaszinói bazárépület október 1-ig tető alá kerül s október 1-ére már néhány helyiség ideiglenes használatra el is készül, az összes helyiségek pedig 1906 április hó 15-ére lesznek teljesen lakható állapotban.

— **A vármegyei közigazgatási bizottság** július havi ülését e hó 15-én tartja.

— **Esküfétel.** Metz József díjtalan joggyakornok a hiv. esküt e hó 5-én, dr. Szabó Gyula kir. törvényszéki bíró, a kir. törvényszék helyettes elnöke kezébe letette és állását azonnal elfoglalta.

— **Esküvők.** Molnár Sándor, a paksi ev. ref. egyház jeles papja, folyó hó 4-én délelőtt 11 órakor esküdtött örök hűséget a paksi ev. ref. templomban kedves menyasszonyának, Bajó Ilonkának, Bajó Pál főszolgabíró és Bajó János szolgabíró nővérének. Az esketést Mészáros János kecskeméti ev. ref. lelkész végezte, a ki megható, szép beszédet intézett a fiatal párhoz.

Dr. Goldberger Dezső budapesti fiatal ügyvéd, Goldberger J. Mór, a szekszárdi nagytőzsde tulajdonosának fia, holnap délelőtt fél tizenkét órakor tartja esküvőjét Budapesten a dohány-utcai izr. templomban Haar Erzsike urhölgygel, Haar Ignác bornagykereskedő leányával.

Kogelbauer Ferenc vasuti hivatalnok f. hó 7-én kelt egybe Szekszárdon Gerscha Irénke kisasszonnyal, néhai Gerscha Henrik volt selyemgyári könyvelő leányával.

— **Jubileum.** Dunaföldváron f. évi június hó 30-án, a Stefánia kertben beéri Balogh Ferenc községi földadó nyilvántartó tiszteletere kartársai vacsorát rendeztek. A vacsorán a társadalom minden osztályából többen vettek részt és szebbnél szebb felköszöntőkkel üdvözölték az ünneplő községi tisztviselőt, ki az nap ulti hivataloskodásának 25 éves évfordulóját. A közkedvelt tisztviselőről számos józsi anekdotát elevenítettek fel és elismeréssel adóztak odaadó becsületes munkásságának s tudásának. Felköszöntőt mondtak: Abai György, Dr. Strausz Zsigmond és végül Vastagh Ferenc hosszas beszédben méltatta az ünneplő községi tisztviselő érdemeit s szép szavakkal dicsőítette a tövissel telt közpályán 25 évet már eltöltött beéri Balogh Ferencet, kit éppen tudásánál fogva „elő kataszter“-nek ismer a község. A vacsora hangulata kedélyességét mindvégig megőrizte s csak a kora reggeli órákban oszlott szét az ünneplő társaság.

— **Halálozások.** Egy derék, közbecsülésben álló férfi hunyt el e hó 1-én Szekszárdon: Füglein János, Szekszárd községnek volt érdemes bírája. Már huzamosabb ideje betegeskedett, orvosi műtétet is végeztek rajta. Látszólag jól érezte magát, e hó elsején még ki is ment a szülőbe, de ott hirtelen rosszul lett, mikor felesége bement hozzá a tanyába, nemsokára meghalt. Temetése a mult vasárnap délután volt. A temetési szertartást dr. Fent Ferenc újvárosi plébános végezte. Halálhírére a városházán fekete zászlót tűztek ki s temetésén megjelentek a városi tanács, a tisztviselők, tűzoltó egyesület és a szekszárdi intelligencia köréből is nagyon sokan. Családja a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Alulírottak mélyen szomorodott szívvel jelentjük a szeretett férj, atya, após, nagyatyja Füglein János életének 76-ik, boldog házasságának 50-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei folyó hó 2-án délután 5 órakor a római kath. hitvallás szertartásai szerint fognak a gyászházban beszeltetni és az újvárosi családi sírboltban örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat folyó hó 3-án reggel 7 órakor fog az újvárosi plébánia-templomban az Egke Urának bemutatni. Szekszárd, 1905 július hó 2. Áldás és béke lebegjen drága porai felett! Füglein Erzsébet, Füglein Ferenc, Füglein János mint gyermekei. özv. Füglein Jánosné szül. Frei Anna mint hitves. Vesztergombi Anta, Pollermann Ferenc mint vő. Vesztergombi József, Vesztergombi Katalin férj. Eszterbauer József,

Vesztergombi Róza, Pollermann Ferenc, Pollermann János, Pollermann Teréz, Pollermann István, Pollermann József, Füglein József, Füglein János, Füglein Teréz, Füglein Ferenc, Füglein János, Füglein Mihály mint unokái.

Gerscha Henrik, a szekszárdi selyemgyár volt könyvelője f. hó 3-án, hosszas betegeskedése után meghalt Szekszárdon. Az elhunyt nagyon szorgalmas hivatalnok volt, betegeskedése miatt kellett a selyemgyártól megválnia. Akkor végkielégítést nyert, de utóbb Bezerédj Pál miniszteri meghatalmazott 1200 korona kegydíjat folyósított számára. Temetése e hó 5-én, délután 5 órakor volt nagy részvét mellett. Neje, öt gyermeke gyászolja.

özv. Konstanczer Károlyné szül. Mehrjels Anna életének 78-ik évében elhunyt Szekszárdon. Szép vagyonából már életében sokat áldozott jótékony célra, így a szekszárdi belvárosi rk. templom részére 2000 koronáért 2 díszes ablak festményt rendelt és egy lélekharangot öntetett. Végrendeletében is gyakorolta a jótékonyt, így a belvárosi templomra 400, a remetei kápolnára 100, a Szentháromságra 100, a szent Antal szoborra 100, az Augusz árvaházra 100, a temetkezési egyesületnek 100, a földműves-társaságnak 100, a tűzoltó-egyletnek 100, a vármegyei múzeumnak egy értékes régi szekrényt és ennek gondozására 200 koronát hagyott. Megemlékezett hozzátartozóiról is. Szép vagyonának legnagyobb részét szegény rokonai kapják.

— **Adminisztrátor.** Szántó Ignác vásárosdombói segédlelkész Palfára adminisztrátornak nevezték ki.

— **Eljegyzések.** Jagieza Vincze gazdatiszt Nagydorogról, eljegyezte Várkonyi Iván gincliesaládi jegyző leányát, Erzsikét.

Szirányi Sándor kataszteri becsőbiztosi gyakornok eljegyezte Laky Sándor államnévelőszéki főszámvető leányát, Manzikát, Budapestben.

Telkes Izidor, szekszárdi borkereskedő eljegyezte Faragó Irént Zalaegerszegen.

Réh József szolgálóházai bérlő eljegyezte Tauszig Szidónia urhölgyet, Tauszig Adolf népbanki főkönyvelő nővérét.

— **Tanárok gyűlése.** A középiskolai tanárok jul. 2-iki, pécsi közgyűlésén városunkból Wigand János főgimnáziumi igazgató vett részt.

— **Adótitási vizsga.** Leimetzter Lajos szekszárdi kir. adóhivatali tiszt az adótitási vizsgát e hó 6-án a szekszárdi m. kir. pénzügyigazgatóság előtt sikerrel letette.

— **A szekszárdi vásár.** Mult hétfőn tartották meg a szekszárdi, ugynevezett aratói országos állat- és kirakodó vásárt, mely a nagy munka idő daczára elég nagy forgalmúnak mondható. Jó árért eladtak közel 800 drb szarvasmarhát és lovat. A lóvásárt kedvezőtlenül befolyásolta azon körülmény, hogy Szekszárdról, az itt 2 hónap előtt előfordult takonykór eset miatt külföldre lovat szállítani nem szabad s így a külföld részére nem történtek vásárlások.

— **Nyugdíjazás.** Kristofek Béla szekszárdi kir. járásbírói irodatisztet saját kérelmére, az igazságügyminiszter 1248 korona nyugdíjjal nyugdíjazta.

— **Papnövendék felvétel.** A pécsi semináriumba Szekszárdról Taksonyi János IV. o. gimnazista tanulót vettek fel papnövendékkül.

— **Primiciák.** Dunaföldvárnak buzgó római kath. vallású kivei, kik már oly sok derék munkást küldöttek az Ur szülőjébe, ez évben is két lelkes ifjú pap zsenge áldozatában gyönyörködtek. Június hó 29-én Kun Lajos, július 2-án Gaál János pécsegyházmegyei újmisé papok mutatták be első szent miséjüket a Mindenhatónak. Az elsőnek manuduktora Bíró Imre dunaföldvári plébános, szónoka Stefán Arthur pécsi segédlelkész volt; a másodiknál a manuduktort tisztelt a primiciáns nagybátyja Boldizsár Benedek verpeléti plébános, a szónok pedig Müller Károly paksi segédlelkész töltötte be. E két szép ünnepből a dunaföldvári buzgó Szent Vincze nővérek is kivettek részüket, kik a vezetésük alatt álló iskolák leánykaiból szervezett énekkar ősi

gregorian énekeivel emelték az áhitatos hangulatot.

— **Iparos tanoncok kiállítása.** Mult számunkban említettük, hogy a szekszárdi iparos tanulóiskola az iparos tanulók munkáival kiállítást rendez. Ezuttal a kiállítás eredményéről számolunk be. A kiállítás, — bár kevés tanuló vett részt benne, — sikerültnek mondható a bemutatott munkákra nézve. A bíráló bizottság ítélete szerint a következő iparos tanulók kaptak díjakat 3—3 koronát: Reich Benő cipész, Reich János rézöntő, Maleta Ferenc asztalos, Ruf Mihály szobafestő, Mácsik János szabó, Sápisky Andor szabó, Silling Mihály kádár, Markus Ferenc cipész, Reizinger István pék; 2—2 koronát: Németh István lakatos, Árvay István kádár, Ónódy János csizmadia, Szivcsák János cipész, Gyarha Ferenc asztalos, Szvoboda Gyula szabó, Tamás István szabó, Harka Pál lakatos, Frázon Ferenc rézműves; 1—1 koronát: Papp Gáspár szabó, Mayer Márton cipész, Baranyai Ferenc szabó, Szauer József kovács, Nepp Dezső kádár, Reinspach Ferenc kapezás, Ruf István kapezás, Babits Mihály lakatos, Antal János rézműves, Horváth János pék, Körmöcz László asztalos, Pápay János hentes, Kerner Gyula kovács, Erreth Imre kovács, Vincsákovits János lakatos.

— **Napszurás a szekszárdi vásárban.** A hétfőn tartott szekszárdi vásár alkalmával hála Isten nem emberélet ugyan, — de azért mégis elég nagy kárára a tulajdonosoknak, — több szarvasmarha esett áldozatul a tulságos nagy hőségnek. Nyolcz darab szarvasmarha hullott el napszurásban; Kecskés Ferenc városi ör éppen ki akarta fizetni a vett marha árát, de az alatt míg a bugyellárisában kotonázott az állat összerogyott és megdöglött, így nem ő károsodott, hanem az eladó. Elájult több ember is, főleg azok, a kik tulságosan beszédtek a Laczi pecsenyéből és a rengeteg kelendőségnek örvendett sörből.

— **Tűzesetek.** Folyó hó 3-ára virradó éjjel sűrű lövöldözés és a harangok rémes kongatása riasztotta fel Szekszárd lakosait. A Bartina utcában, valószínűleg gyújtogatás következtében Óhn György nádas tanyája gyult ki s ettől csakhamar lángba borult Tildi Jánosnak közvetlen szomszédos, szintén nádfedélzetű présháza is. Mindkét épület tetőzete leégett, Óhn György tanyájában ezen kívül bennégett a tulajdonosnak kádja, borsajtólója s egyéb, mintegy 100 kor. értékű gazdasági felszerelése is. A kár közel 900 kor., melyből azonban 600 korona biztosítás révén megtérül. — Paksi tudósítónk írja: Folyó hó 5-én estefelé a gr. Széchenyi Sándor főispán tulajdonát képező Földes-pusztán, melyet Freund Vilmos bérel, tűz ütött ki, a melynek következtében az összes ólak és eselédház a lángok martaléka lett. A paksi tűzoltóság is kivonult Bajó János szolgabíró főparancsnok vezetése mellett, s sikerült a tüzet elnyomni. A tűz valószínűleg egy öreg ember vigyázatlansága következtében keletkezett, a ki az ólak közelében pipázott. — F. hó 6-án d. u. 4 óra tájban tüzet jeleztek Báticaséken. A várutczában özv. Schwarcz Józsefné kertjében egy szénaboglya gyuladt ki ismeretlen okból, a gyorsan megjelent tűzoltóság azonban hamarosan elbánt vele, eloltotta a tüzet, mielőtt még nagyobb baj támadt volna belőle.

— **Villámcsapás.** Tegnapelőtt este ismét nagy vihar dühöngött Szekszárd környékén. Hatalmas zápor esett s a dörgés és villámlás sem volt mindennapi. Ugy látszik azonban, Dees kapta a vihar nagyobbik részét, mert ott a villám is leütött. Ugy 11 óra tájban Bálint András házába csapott be, azt fél is gyújtotta, de szerencse, hogy vízlevezető csatorna volt a házon, azon leszaladt a földbe. A tüzet csakhamar eloltották s benn a házon senkinek sem lett baja.

— **Iskolatársak találkozója.** A szekszárdi polgári fiúiskolának 1894/5-ik tanévben végzett tanulói elhatározták, hogy 10 év múltán összejönnek Szekszárdon. Az időben 15-en voltak a tanulótlársak s most tíz év múltán közülük három már meghalt, az életben levők közül pedig mult hó 29-én heten jelentek meg a találkozásra; — ezek

a következők: *Ollé Mihály* jegyző Bátaszéken, *Ferner Ödön* gazdatiszt Zemplénmegyében, *Grósz Dezső* hivatalnok Budapesten, *Hárg Béla* adótiszt, *Kogelbauer Lajos* és *Szabó Károly* törvényszéki hivatalnokok és *Szűts Ferencz* nyilvántartó szekszárdi lakosok. A jelzett napon istentisztelet után díszülést tartottak *Krammer János* polg. isk. igazgató elnöklésével, melyen többi volt tanáraik is részt vettek. Délben a Szekszárd Szállóban bankett volt, mely után az igazgató vendégei voltak, majd pedig *Holub János* tanár hívta meg őket vendégeikül.

— **Uj rajztanár.** *Harsányi Lajos* szekszárdi születésű budapesti lakos ritka és becsülendő szorgalommal a napokban szerezte meg a második polgári osztálytól kezdve magán uton haladva, a középiskolai rajztanári oklevelet. Gratulálunk az új tanárnak s kívánjuk hogy révbe jutva, boldogan élvezhesse sok fáradsággal telt napok után a jó és nemes munka mégéremelt nyugalmát.

— **A markotányos nő halála.** Folyó hó 1-én halt meg Decsen özvegy *Kalmár Ádám*né, 89 éves korában, ki az 1848/49-iki magyar szabadságharcban, mint markotányosnő vett részt *Perczel Mór* vezetésében s onnan egy testébfuródott golyót is hozott emlétkül. Az illetőt, — a kiról a szabadságharcz előtti betyárvilágból is egész romántikus monda kering, — a község temettette el.

— **Az aratók sztrájkja.** Az aratók sztrájkja elsimulóban van. Az összes járássokból megnyugtató jelentések érkeztek be, legtöbb helyen kiegyeztek a gazdák és munkások s ott sem volt semmi összetűzés, a hol idegen munkásokat kellett beállítani. A sztrájkolók legtöbb helyen megkapták a 11-ik helyett a 10-ik részt. Így a tegnapi nap folyamán Szemese, Gonozd, Eledény, Ság, Főrnád, Fürge, Keszi, Gubarc, Remete, Kistava, Barnahát és Muth pusztákon, továbbá Paári, Ozora, Felsőnyék, Pinczehely, Gyöng, Magyarkeszi, Magyarker, Szakály és Kánya községekben aratók valamennyien a Tamási, Nagykónyi és Koppányszántó községekben aratóknak pedig egy része a munkaadókkal történt megegyezés után munkába állott. A koppányszántói sztrájk lecsendesítésében nagy része van *Szabó Zoltán* ottani jegyzőnek. A sztrájk színhelyéről már *Krcsmarik Pál* kir. főügyész-helyettes is visszaérkezett.

— **Mikor a postakocsis tréfál.** E hó 4-én *Szajky István* posta altiszt kísért ki a szekszárdi postakocsit a vasút állomáshoz, de valami üzenettel utána küldték *Gaál Dezső* levélhordót is. Jövet aztán a postakocsissal együtt hárman ültek fel a rozoga kariól szűkös ülésére, ami miatt a postakocsis évődni kezdett s tréfásan odaszólt *Gaálnak*, hogy *lerázza a kocsirolt*. Megbiztatta tehát egy kicsit a lovakat s a kocsi az utaszárléire irányította s hogy hogy nem a vasúti hidon túl, kocsirolt, lovastól az árokba fordultak. Mindhárman jelentékeny sérüléseket szenvedtek. *Szajky István* lábán, kezén kapott zúzódási sebeket, úgy hogy *Kramolin Gyula* dr. kezelő orvosa véleménye szerint jó három hétbe kerül majd gyógyulása. *Gaál* még másnap szolgálatot teljesített, de tegnap előtt már ő hozzá is doktort kellett hívni s ő is megfekszi a posta kocsi otromba tréfáját.

— **A gyanus gombák vizsgálata.** A gyanus gombamérgezésekre való tekintettel a belügyminiszter akként intézkedett, hogy a gyanusnak talált gombák *Mágócsy-Diecz Sándor* dr. budapesti egyetemi tanárhoz küldhetők, ki azokat díjmentesen megvizsgálja.

— **Tizenégy éves gyilkos.** *Szabó Gáspár* bátaszéki 14 éves kovács inas valami 140 koronát lopott az apjától, *Szabó János* pálinkafőzőtől s annak nagy részét elmulatta a bátaszéki kocsmákban. A maradék pénzből pedig egy csőztől revolvért vásárolt a szekszárdi vásárrban s nagyon hamar kipróbálta a fegyver használhatóságát. Szerdán egy *Péter Ignác* nevű 17 éves postakocsissal *Dunaszekcsőre* ment, ott postaindulás előtt mulatni kezdtek a kocsmában s a fiu vallomása szerint 16 krigli sört ittak meg ketten. Unalom üzőnek elővették az ördög bibliáját is s leültek kártyázni, de csakhamar összeveszekedtek, mert a postakocsis

elnyerte a suhanoz pénzét s állítólag 16 koronával becsapta s az volt az összeszólalkozás oka, hogy a hamisan elnyert pénzt és ezüst óráit visszaadni nem akarta. Ugy a hogy, utoljára mégis összebékéltek, együtt indultak haza a postakocsin Bátaszékre, de a pénze felett bántóan a suhanozot *Furkó* pusztai táján elfogta a bosszualás érzete, elővette a Szekszárdon előzőleg vásárolt revolvért s hátulról odanyomva a kocsi pajtása fejéhez, hirtelen háromszor elsütötte. A golyó nem ölte meg egyszerre a szerencsétlen legényt, egész éjszaka vívódott a halállal s csak másnap reggelre halt meg. A fiatal 14 éves suhanoz is megszeppent véres testétől, öngyilkos szándékkal előbb a kutba ugrott, de kihúzták, majd pedig felakasztotta magát, de a vékony zsinag leszakadt alatta. Öngyilkossági kísérlete előtt e századbeli korán éret ifjuhoz illően, természetesen levelet írt a — szeretőjéhez, egy ottani leányhoz. A vizsgálatot e hó 5-én ejtette meg dr. *Szabó Gyula* vizsgálóbíró. Mint fogházorvos dr. *Kramolin Gyula* szekszárdi orvos volt jelen, dr. *Hangel Ignác* törvényszéki orvost pedig dr. *Spitzer Manó* helyettesítette. A 14 éves gyilkost, hogy magába kárt ne tehessen, beszállították Szekszárdra a fogházba.

— **Felakasztotta magát.** *Szabó József* miszlai illetőségű téglamunkás a szekszárdi *Smidek*-féle téglagyárban volt alkalmazva; a héten felakasztotta magát s mire észrevették, már meghalt.

— **Elítélt pénzhamisító.** *Kubránky János* szekszárdi illetőségű 75 éves öreg ember, 1904. őszén — egyéb foglalkozás hiányában — ezüst forintosok gyártására adta magát; különben csalásért már többször összeütközésbe került a törvénnyel és ismételt büntötést ült. Egy ideig csak készítette a forintjait, de hamarosan rajtaesípték és letartóztatták, amely alkalommal lakása pinczejében több fából és égetett agyagból készített öntő mintát, kész hamis forintosokat, antimón és cink rudakat találtak, melyeket bűnjelként elkoboztak. Első vallatása során az öreg ismeretlen okból úgy vallott, hogy neki ebben a turpisságban *Samu Ferencz* szekszárdi lakos a büntársa s miután az utóbbi lakásán is találtak olyan tárgyakat, amelyek bűnrészességét valószínűnek tüntették föl, a kir. ügyészség őt is letartóztatta s így kerültek mindketten a vádlottak padjára. *Kubránky* most is beismerte bűnrészességét, de azzal védekezett, hogy a pénzt nem ő maga, hanem egy ismeretlen vándorló legény készítette a pinczejében, de azt az állítást, hogy a pénz készítésénél *Samu Ferencz* is segédkezett, az ezze való szembesítésnél is fentartotta. *Samu Ferencz* állhatatosan tagadta bűnrészességét s miután a tanúk csak *Kubránkyra* nézve tettek terhelő vallomást, a pécsi törvényszék, hamisítás büntetésében *bűnrésznek mondotta és hat hónapi fogházra* ítélte, míg *Samu Ferencz* bizonyítékok hiányában felmentette a vád és ennek következményei alul. *Kubránky* felebbezést jelentett be, míg az ügyész és a másodrendű vádlott megnyugodtak az ítéletben.

— **Halálos esés.** *Szatori Jenő* dombóvári tizenégy éves fiu hársfavirág szedés közben a fáról leesett és meghalt.

— **Kutba fuladt.** *Koppányszántón Városi Ágnes* 7 éves leányt kutba fulva találták, a hova eddig ismeretlen módon jutott.

— **Biciklizt tolvaj.** *Fritsch Péter* belaezi lakos f. hó 1-én, Bonyhádon betért *Beck János* kocsmájába, a hol az udvaron *Beck* biciklijé volt elhelyezve. Miután az udvarban senki sem volt, a biciklizt kocsijára feltette és elmenekült s a gépet a belaezi határban elrejtette, a hol később meg is találták.

— **A fürdés áldozata.** Szinte külön rovatot lehetne vezetni a sürün előforduló szerencsétlenségekről, melyeknek uszni nem tudó vagy vakmerő fürdőzők esnek áldozatul. E hét keddjén Szekszárdon a Csörgetégre ment fürdeni egy társával *Projka Illés* törökországi származású, 22 éves gör. kath. vallású fagyalt készítő. Este 8—9 óra között vígan lubiczkoltak a vízben, mikor *Projka* hirtelen a víz alá merült s többé fel sem bukkott. Minthogy a víz másnap sem vetette fel a holttestet, az elüljáróság kerestette s így végre szerdán délután *Piszer Márton* az

Etl-fürdő uszó mestere kicsákyázta. A szerencsétlen, aki hazájától távol lett vigyázatlanságának ádozata, orvosrendőri boncolás után csütörtökön délután temették el.

— **A napszurás örültje.** *Balha János*né deesi lakos a múlt hétfőn Szekszárdon volt az országos vásáron. A pokoli hőségtől azonban rosszul lett, rettenetes fejfájásról panaszkodott s szerdán kitört rajta az örültség úgy, hogy a községi előjáróság tegnap beszállította a szekszárdi Ferencz-kórházba.

— **Zsebtolvajlás és verekedés.** A vásárok soha sem mulnak el tolvajlás nélkül. A szekszárdi vásárrban is *Kolompár Teréz* cigányasszony szerencsét próbált két izben is. Egy asszonynak 10 koronát lopott ki a zsebéből, egy másiknak 8 drb 1 koronást tartalmazó tárczáját szerette volna elkanyarni, de rajta vesztett. A csendőrség elfogta. Ugyancsak a vásárrban történt, hogy *Kolompár Sándor*, *Rozi* és *Mihály* cigányok berugtak s olyan parázs verekedést rögtönöztek, hogy a csendőrnöknek kellett közövetni magukat, hogy nagy esődület ne keletkezzék a — zsebtolvajok örömeire.

— **Elcsipetti csavargók.** Folyó hó 1-én délután 1 órakor *B. Molnár József* deesi lakos házába két csavargó a padláson keresztül behatolt. A házban csupán két — 5—6 éves — leányka volt otthon, kiket szülei otthon hagytak s az ajtót rájuk zárták. Amíg az egyik betörő a szekrényeket fessegette, a másik a kislányokat tartotta szemmel; azonban mégis sikerült egyik kislánynak az ablakon kiugorva lármát csapni, mire a csavargók elmenekültek. A községi rendőrség azonban még aznap letartóztatta őket.

— **Vesztett eb Pálfán.** A járási állatorvos május hó 19-én, Pálfa községben, veszettség miatt a kutyákat 40 napi zár alá tette. E zárlat f. hó 30-án járt volna le, a zárlatot azonban alighanem meg kell hosszabbítani mert *Hordó István* pálfai lakos kutyáján a veszettség gyanúját észlelték. A kutya ugyanis felszabadult, s amikor gazdája megakart kötnözni, kezeit több helyen megharapta; gazdáján kívül egy udvarból kiszabadult, több kutyát is összeharapdált s beszaladt a *Barkóczy István*ék konyhájába s ott *Barkóczy* 4 éves kis fiának arcát keresztül harapta. A sebesülteket rögtön a budapesti „Pasteur“ intézetbe utasították.

— **A legszebb sport a fényképezés!** A fényképezéshez szükséges gépek és lemezek valamint vegyszerek igen nagy választékban kaphatók: *Árva J. könyv- és papírkereskedésében* Szekszárdon. Ugyanott Gramophonok és phonographok csekély havi részletfizetésre kaphatók. Ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

— **Népmozgalmi statisztika.** Az országos központi statisztikai hivatal most becsátotta közre a 10 000 léleknél népesebb városok és községek fontosabb népmozgalmi adatait tartalmazó május havi kimutatást; a Szekszárdra vonatkozó adatokat a következőkben közöljük. Elve született 28, elhalt helybeli 21, vidéki 6, a szaporodás tehát 7. A meghaltak között volt 7 éven aluli 9, 7 éven felüli 18, kik valamennyien részesültek orvosi kezelésben. Halálokok; gümőkór 5, veszületett gyengeség 2, szervi szívhaj 1, tüdőgyulladás 2, rosszindulatú alképlet 2, egyéb 15.

— **Elfogott rablógyilkos** A mohácsi rendőrség elfogta *Mistina István* 43 éves, r. kath. tolnai illetőségű embert, a ki hat hónap előtt az Eszék melletti Rétfaluba költözött feleségével és két gyermekével, ahol mint napszámos kereste kenyerét. Ez alatt az idő alatt megismerte a 74 éves *Szabó Erzsit*, kiről megtudta, hogy ingó vagyonon kívül jócskán van pénze is. A bíróság öröge addig izgatta, ösztönözte *Mistinát*, míg meg nem érlelődött benne az az elhatározás, hogy megfojtja az öreg asszonyt és kirabolja. Szándékát közölte feleségével is, ki lebeszélni iparkodott férjét rémes elhatározásának végrehajtásától. De midőn az asszony látta, hogy férjét nem bírja más elhatározásra bírni, két gyermekével együtt elhagyta az urát, elvált tőle és Mohácsra költözött. *Mistina*, feleségének távozása után nyolcz napra, június 27-én,

éjnek idején beállított a magánosan lakó Szabó Erzsike, torkon ragadta és megfojtotta. Majd hozzáfogott a pénz kereséséhez; talált is több helyen összesen 134 K.-t. Ezután elindult feleségének és gyermekeinek keresésére. Meg is találta őket 23-án este Mohácson Rózsa Kovács Sándornál. Hívta az asszonyt, hogy menjen vele más vidékre. De az kijelentette, hogy gyilkossal szóba sem áll. Erre Mistina *revolvert rántott elő és ráfogta a feleségére.* De megakadályozták a lövésben. Az ügyeletes rendőr a helyszínén letartóztatta Mistinát és a városházára kísérte. Másnap azután kihallgatták, eleinte tagadott ugyan, de utóbb magába szállott és mindent beismer. A rabolt pénzből ruhát, egy pár csizmát s kalapot vett, fiának 20 koronát adott. A többi pénzről nem tud elszámolni és azt vallja, hogy 300 korona papírpénzt elvesztett. A rablógyilkost Eszéken átadták az ügyészségnek.

Csalás babonával. Beállított e hó 3-án reggel Balog István Ohneiszhoz Rafél Sándorné esákvári és Kolompár Mária hecsegfalvi (Fejérm.) cigányasszony azon ürügygel, hogy a vajdánéjukhoz komának meghívják. Beszéd közben megtudták, hogy Balognának egy 10 hónapos, de igen nagy fejű fia van. Erre a cigányasszonyok felajánlták orvosi tudományukat. Először azt hazudták, hogy a gyermek nem az asszonyé, hanem másé valakié s valahogy kicserélték. Ezen pedig úgy segiténének, hogy az asszony fűtse be jól sütökemencéjét, mire ők visszajönnek mert pár órára távoznak. Azután ők a gyermekeket sütőlapátra teszik s háromszor úgy tesznek, mintha bedobni akarnák, de az anyának ott kell lenni. Balogék szótfogadtak, de a műtéten az anya nem volt ott. Akkor a cigányasszonyok mást gondoltak. Előkérték a keresztes-vánkos hej-ját, egy egész kenyeret egy 20 koronás papírpénzt s egy pokár vizet, melyet két kutból kellett hozni annélkül, hogy szóltak volna valakihez. Így holmi hókus-pókuszokat csinálva, a tizest eltüntették s távoztak azzal, hogy kilenczednapra a gyermek igazi anyjának okvetlen ott kell lenni s akkor majd ők is eljönnek és megegyeztek, hogy majd 100 korona jutalmat kapnak. Csak távozásuk után jutott Balogéknak eszükbe a 20 koronás; a rendőrségre siettek hát, hol a dolgot elmesélték. A csendőröknek a vásárban sikerült még nyakon csipni a két csaló cigányasszonyt, de márcsak 6 frt. volt meg a pénzből. Bekísérték őket.

A SZOMSZÉDBÓL.

Muzeum Fejérmegyében. Fejérmegye közönségének régi óhajta, hogy Székesfehérvárott muzeumot létesítsenek. A Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának megbízásából a minap Zichy Jenő gróf és Szalay Imre, a Nemzeti Muzeum igazgatója járt Fejérvármegyében s a muzeum ügyében tárgyalt a fejérmegyei muzeumegyesülettel s Fiáth Miklós báró főispánnal. A tárgyalás eredménye oly kedvező, hogy a muzeum szervezéséhez nemsokára hozzáfognak. A kiküldöttek a tárgyalás eredményéről jelentést tesznek Wlassics Gyulának, a muzeumi tanács elnökének.

Egyletek és társulatok.

Kaszinói választmányi ülés. A szekszárdi kaszinó választmánya f. hó 3-án tekintettel a nappali nagy hőségre, este tartotta ülését, a melyen Agoston István tábla bíró elnökölt. Az érdeklődés nem volt valami nagy, mondható, mert a választmányi tagokat egyenkint kellett összehívogatni, hogy a választmány határozatot hozhasson a szőnyegen levő elodázhatatlan, fontos ügyekben. A választmány ezen ülésén a kaszinó tagok sorába ifj. Hapál Sándort az árvaszék tb. jegyzőjét felvette és az ügyvezető igazgató előterjesztésének meghallgatása után a kaszinói kaszinó felépítését, mivel azt jövedelmező-

nek találta, kimondotta és Simontsits Elemér igazgatót megbizta úgy az építési, mint 8100 koronát kitevő bérleti szerződések megkötésével. Ezen határozat folyományaképp felhatalmazta a választmány az ügyvezető igazgatót arra is, hogy a Szegzárdi takarékpénztártól 40 évi, 5.76% amortizáció mellett 60.000 kor. kölcsönt vegyen fel. Lukács vállalkozó kérvényére kimondatt, hogy Lukácsot, akinek szerződése ugyan október 1-én jár le, mivel budapesti üzletét augusztus 1-én el kell foglalni, eddigi kifogástalan és törekvő kiszolgálásaira való tekintetből augusztus 1-ével szerződésétől felmenti, még is azon megszorítással, hogy augusztus és szeptember hónapokra maga helyett szavatosság kötelezettségével helyettesít tartozik állítani. Az új vállalkozóval kötendő szerződés módzatainak kidolgozásával, mivel a házikézelés eszméje a választmányi tagok között pártolóra nem akadt, Wigand János helyettes igazgató elnöke alatt Tóth Károly és Máthás Kálmán tagokból álló bizottságot küldött ki azon utasítással, hogy a szerződés módzatait oly időben készítsék el, hogy augusztus elején már pályázat legyen hirdethető a helyi három és a vendéglősök lapjában. Az ülés berekesztése előtt Agoston István a jelen voltak köztetszésével indítványozta, hogy Simontsits Elemérnek a kaszinói kaszinó építése és a helyiségek értékesítése körül kifejtett fáradságos és lelkes munkálkodásáért a választmány köszönetet szavazzon. A választmány örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy elismerésének buzgó ügyvezetőjével szemben kifejezést adhasson, az indítványt egyhangulag elfogadta. Ezzel a kaszinó 50 éves életében első éjjeli ülés véget ért.

Az ev. ref. tanító egyesület közgyűlése. A tolnai ev. reform. egyházmegyei néptanító egyesület f. évi július hó 31-én Szekszárdon a polg. fiu isk. tantermében tartja évi rendes közgyűlését. Tárgysorozat. 1. A gyűlés megalakulása és megnyitása. 2. Elnök választás. 3. Pénztárvizsgáló bizottság jelentésének tárgyalása. 4. Időközben esetleg jelentkező tagok felolvasása. 6. Netáni indítványok tárgyalása. Alsónyék, 1905 július 1. Boeskar Ferencz egyleti alelnök, Ferenczi József egyleti főjegyző.

A rabsegélyző egyesület új tagjai. A rabsegélyző egyesület tagjainak sorába újabban beléptek: dr. Kozacsek József kir. alügyész, Wölffel Ferencz r. k. s. lelkész, Kovács Ottó fogorvos, Vermes Izso vasuti mérnök, Földvári Mihály főlevéltárnok, Bognár Albert ügyvéd, Jozgits János r. k. lelkész, Marton Sándor r. k. s. lelkész, Szentiványi Miklós főbíró (Bonyhád), dr. Szily Géza ügyvéd (Tolna), Magyar Miklós r. k. lelkész (Závod), Klein József r. k. lelkész (Apar), Anderle József r. k. lelkész (Kakasd).

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Mihó ember foglalkozik azon gondolattal, hogy módot találjon arra, hogy a család minden részének szórakozást nyújtson. Ezen rejtélynek mondható eszmét a „Tolnai Világ Lapja“ megoldotta. A család minden egyes tagja talál szórakozást ezen igazán páratlanul mondható képes újságban, mely hetenkint 60, sőt 70 oldal terjedelemben is megjelenik, s potom 2 frt. 48 kr.-ba kerül egy félévi előfizetési ára 4 frt. helyett. Ajánljuk ezen lapot szives figyelmébe olvasóinknak. Egy mutatványt készségi küld a kiadóhivatal, csak tessék a „Magyar Kereskedelmi Közlöny“ kiadóhivatalához Budapest, VII., Károly-körut 9 fordulni.

Előfizetési felhívás. Jáva szigetén az „Oost-Indische-Leger“-ben (Hollandi légio) szolgáló magyar ifju jó barátom érdekes napló jegyzetei és levelei alapján egy kötetre valót sajtó alá rendeztem. Az „Egy tolna megyei ifju kalandjai és tapasztalatai Jáva szigetén“ című, körülbelül 150 oldal terjedelmű könyv augusztus második felében fog megjelenni. A rendkívül érdekes és tanulságos kalandok mellett ott találjuk a könyv-

ben a Hollandiából Batáviáig való 42 napos utazás leírását. Megismerjük a bennszülötteket, szokásaikat, életmódjukat stb. A hollandi légio célját, működését, beosztását. A jávai életet stb. stb. A kötet ára három korona lesz. Az előfizetési árat, valamint ezt az ívet kérem czímemre (Várkerület 30) legkésőbb július 10-éig megküldeni. A bevételnek a nyomdai költségek levonása után megmaradó részét neki juttatom el oly célból, hogy nehéz helyzetén javíttson, illetve amennyiben az összeg nagysága megengedi, helyettesít szerezve, megváltsa magát a szomorú, önkéntes rabságból. Az előfizető tehát humánus dolgot is cselekszik, amennyiben segéd jobbot nyújt ehhez. Sopron, 1905. június 28-án. Koritsánszky Ottó.

TANÜGYI HIREK.

Szabadságolás. A m. kir. vallás- és közokt. miniszter Tihanyi Domokos kir. tanfelügyelőnek, egészségének helyreállítására f. é. július hó 9-étől aug. 19-éig terjedő 6 hetes szabadságot engedélyezett és helyettesítésével Nagy Béla kir. tanfelügyelősségi tollnokot bizta meg.

Tanító választás Pálfán. A Sántha Gyula volt pálfai róm. kath. tanító elhalálása folytán megüresedett állást folyó évi július hó 25-én töltötték be. Ez állásra egyhangulag, Boda János miszlai róm. kath. kántortanítót választották meg, a kiben a pálfaiak derék, ügybuzgó embert nyertek.

Ipariskolai igazgató és tanító választás. A Dunaföldváron f. évi június 29-ik napján megtartott ipariskolai igazgató s tanító választás alkalmával igazgatóvá Jéhn Győző, ipariskolai tanítóvá pedig Konrád Jakab dunaföldvári népiskolai tanítókat választották meg.

Uj polgári leányiskola. Bonyhádon magán polgári leányiskolát nyitni szándékolnak Deutsch Ilona és Selényi Sarolta, kiknek kérvényét pártoló véleménnyel terjesztette fel a vármegye közigazgatási bizottsága.

A szekszárdi menedékházak ügye. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 51.072/1905. számú leiratával Tolnavármegye közigazgatási bizottságának 1904. évi április hó 9-én 939. sz. a. kelt határozatát, mellyel Szekszárd város menedékházainak és állami óvodájának 1903/4. tanévi költségvetését 3864 kor. kiadással, 2988 kor. 30%-os óvodai pótdadói bevétellel, azzal állapította meg, hogy a mutatkozó 876 kor. hiány a község háztartási költségvetése terhére fedezendő, a község részéről ez ellen benyújtott felebbezés elutasítása mellett jóváhagyta. A 30%-os óvodai pótdadó kivetését a belügy- és pénzügyminiszter uraktól egyidejűleg kieszközölte. Megjegyzi a miniszter, hogy a községnek a felebbezésében nyilvánuló azon felfogása azonban, hogy a szükséges óvintézetek fentartási költségeinek a 30%-os óvodai pótdadó igénybe vétele után még fennmaradó fedezetlen részéről gondoskodni nem tartozik, nem állhat meg. Az 1891. évi XV. t. cz. 15. §-a ugyanis akkor, midőn a szükséges óvintézeteknek a község által való létesítését rendeli el, egyben kötelezi a községet, hogy ezen óvintézetek felállítását és fentartását költségeiről is gondoskodják. Ezen törvényes kötelezettséggel szemben, melyről a községnek háztartási költségvetésében az 1886. XXII. t. cz. 123. §-a értelmében első sorban kell gondoskodnia, az 1891. XV. t. cz. 18. §-a csupán jogot ad a községnek, hogy amennyiben általános bevételi forrásai nem nyújtanának kellő fedezetet, külön e célra is 30%-ot meg nem haladható óvodai pótdadót is vehessen ki. Ezen korlátolt jog azonban a községnek a szükséges kisdé-óvintézetek létesítése és fentartásai iránti kötelezettségének mértékeül nem tekinthető. Végül megjegyzi még, hogy az állami óvoda céljaira előirányzott 400 korona jelen alakjában nem is a község idézett törvényes kötelezettségéből származik, hanem a jog alapját leli azon magánjogi jellegű megállapodásban, a mely az állami óvoda szervezése alkalmával a község és a kincstár között létrejött.

Uj tanterv. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter az elemi népiskolák számára új tantervet és utasítást adott ki. Ezen új tanterv az 1906/7. tanév elején lép életbe. Kötelező tantárgy lesz a kézimunka és a rajz. A magyar nyelvre szánt órák száma 3 nappal növekedett. Az ének óráké 2-vel, a testgyakorlási óráké 7-tel szaporodott. Ezekre tehát nagyobb gond lesz fordítva. Az összes órák száma 139-ről 145-re emelkedett. Az ismétlő iskolai tanterv marad a régi. Ezen új utasításról legközelebb bővebben szólunk. Kapható a m. kir. egyetemi nyomdában 3 koronáért.

Fizetés kiegészítés. A vallás és közoktatásügyi miniszterium a hógyézi róm. kath. II-ik tanító fizetésének kiegészítésére 200 kor. évi államsegélyt utalványozott.

Korpótlék. A vallás és közoktatásügyi miniszterium a *kétyi* ág. ev. tanító I. és II. ötdéves korpótlékára évi 200 koronát utalványozott.

ISKOLAI ÉRTESEITŐK.

A szekszárdi áll. főgimnázium értesítője.

Az értesítőt bevezeti egy értekezés, melynek címe: Egészség és alkohol; szerzője dr. *Sztanó* Sándor iskolaorvos, a ki tanulmányában felsorolja a szesz italok káros hatását és mértékletességre int. Ezután következik *Wigand* János igazgató jelentése a tanév lefolyásáról.

Mindjárt a jelentés elején szembe tűnik az intézeti épületről való tudósítás. Igen sajtáságnak találjuk, hogy egy egészen új épületnek a menyezete leszakadt, még furcsább, hogy az új menyezet rendszert épen iskola épületben próbálják ki, a legfurcsább pedig az, hogy elmúlt egy év, s a fal még most sincs kijavítva.

A jelentés szerint a tanári testületben változás történt, még pedig *Szász* József helyére *Gyergyi* J. Dezsőt, *Miklóssy* János tornatanító helyére pedig *Brebovszky* Elemért küldte a miniszter. A testület az év folyamán hosszabb ideig helyettesítette *Szabó* Ferenc tanárt, a ki sokáig beteg volt s *Patak* Jákót, a kinek családjában járványos betegség ütött ki.

Megemlíti a jelentés, hogy a tanulók száma ez idén kevesebb volt, mint a múlt évben. Az okot helyesen keresi abban, hogy Szekszárdon a tanítás igen drága, s azért a szülők olcsóbb helyekre viszik gyermekeiket. Valóban itt volna az ideje, hogy egy internátus érdekében komoly mozgalom indíttassék. Mindazonáltal a tanulók mérsékelt száma sok tekintetben előnyös. A tanulmányi eredmény jónak mondható, mivel az összes bukottak 34-en vannak (16%); ilyen eredményt csak kevés tanulóval lehet elérni, ama tulságos szigorúság mellett, a miről a szekszárdi gimnázium ismeretes.

Nagyfontosságú változás történt az intézeti tanítási rendjében, a mennyiben behozatott az egyfolytába való, délelőtti tanítás. Ez az újítás valóban nagyfontosságú és üdvös is volt. A félnapos tanítási rendszer mellett az ifjúságnak van ideje tanulni másnapra, s van ideje arra is, hogy kipihenje magát. Reméljük, hogy ez a rendszer továbbra is megmarad, mert ha az iskolában agyon nyomorgatják gyermekeinket, legalább adjanak módot arra is, hogy a fáradalmakat kiheverhessék.

Nagy elismeréssel emlékezik meg a jelentés *Várady* Károlyról, az új főigazgatóról, a ki itt létekor csakugyan nagyon kedvező benyomást gyakorolt szülőkre, tanárookra, tanulókra egyaránt.

A fiatal tanári testületnek több tagja irodalmilag is működik, a mit csak örömmel vehetünk tudomásul. *Ács* Lipót a rajztanítás és művészet körébe vágó cikkeket írt, *Haugh* Béla közrebocsátotta a Tolnamegyei Múzeum könyvtárainak katalógusát, *László* Géza pedig a Magy. Tnd. Akadémia Nagy szótárának volt a dolgozótársa s nyelvészeti cikkeket írt.

A statisztikai adatok szerint az inté-

zetbe beiratott 218 tanuló, az év végére maradt 204. Vallásra nézve volt 110 róm. kath., 33 ev. ref., 14 ág. ev., 46 izraelita és 1 gör. kel. Anyanyelvre nézve volt 186 magyar, 17 német, 1 szerb, de magyarul valamennyi beszélt. A szülők lakóhelyére nézve 104 helybeli, 69 megyebeli és 31 más megyéből való. A szülők polgári állására nézve legtöbb volt a tisztviselő (45), iparos (43), más értelmiségi (37), legkevesebb pedig a személyes szolgálattevő (8). A mi részünkről kicsinek találjuk az östermelők számát (27).

A tanulmányi előmenetel jó. Legtöbben buktak a II. osztályban (25%). Fejtűnő a bukási százalék a VI. osztályban. Tizenhárom tanuló közül megbukott három. Százalékban kifejezve: 23 6%. Ez igen nagy perzent oly kicsi osztályban. A legtöbbet egy tárgyból buktak (27), több tárgyból csak 7-en. Ez kedvező helyzet s köszönhető a csekély létszámnak. A jeles tanulók száma 13 (6 3%). Ez is elég szép eredmény, különösen ha hozzá vesszük, jó előmenetelű tanuló van 36 (17 7%), tehát összesen 49 jól megfelelt, 121 pedig közepesen.

A polgári leányiskola XIV. értesítője.

Az értesítőt bevezeti az a bucsubeszéd, melyet *Kovácsné* Nagy Lujza, az intézet igazgatója mondott el *Batiné* Stancsics Fanni tanítónő nyugalomba vonulása alkalmával. Az emelkedett hangulatu beszéd nagy elismeréssel emlékezik meg *Batiné* érdemeiről, a ki 27 éven át volt az iskola szolgálatában s ez idő alatt a legkiválóbb ügybizalommal működött és nemesak a tanítványok vonzalmát biztosította, hanem a szülők és nagyközönség tiszteletét is teljes mértékben kivívta.

Batiné helyét özv. *Papéné* Arlow Mária foglalta el a miniszter megbízásából.

Az értesítő szerint az iskolai év rendben folyt le. Ugy a növendékeknek, mint a testület tagjainak egészségi állapota kedvező volt. Nagyobb helyettesítések csak egy fordult elő, a kisebb helyettesítések száma 28 óra. Az intézetet június hónapban *Lád* Károly szakfelügyelő látogatta meg, a ki a tapasztalt rend, fegyelem és tanulmányi előmenetel fölött elismerését fejezte ki.

A növendékek az év folyamán megünnepelték Erzsébet királyné emlékét, márczius 15-ét, április 11-ét és június 8-át. Ezen ünnepélyek mindegyike az igazgató ünnepi beszédjéből, a növendékek énekeiből és szavalaiból állott. Az évszázó vizsgálatok június 15-től 20-ig tartattak meg s 24-én volt a záróünnepély, a mely alkalommal szorgalmáért és jóviseleteért több tanuló kapott jutalmat és ösztöndíjat.

A növendékek száma a lefolyt iskolai évben 178 volt, köztük 30 magántanuló. Év közben kimaradt 6, az év végén maradt 172. Vallás szerint volt: róm. kath. 101, ev. ref. 20, ág. ev. 15, izrael. 39, gör. kath. 2 és unitárius 1. Születési hely szerint 92 szekszárdi, 58 tolnamegyei, 26 más megyéből és 2 horvátországból.

A tanulmányi előmenetel meglehetősen. Az első osztály 51 növendéke közül megbukott 7, a 40 II. osztályu közül 6, a III. osztályban 30 közül 6, a IV. osztályban 27 közül 2. Összesen megbukott 21 növendék, de osztályismétlésre csak 4 utasított. Kitértűnő növendék ugyancsak kevés van. Fejtűnő jó eredmény egyik tárgybán sem mutatkozik, ellenben győnge az előmenetel a magyar nyelvben, német nyelvben és különösen a számtanban.

A polgári fiúiskola XXIX. értesítője.

Krammer János igazgató jelentése szerint az iskolai év rendben folyt le. A tanítás szept. 6-án vette kezdetét. Fölvettek 182 tanuló, 14-gyel többet, mint a múlt iskolai évben. A növendékek egészségi állapota kifogástalan volt. Kiemeli a jelentés, hogy a hitoktatást a hitoktatók nagy buzgalommal teljesítették, s működésüket a tanári testület hathatósan támogatta.

A tanári testület nyolcz tagból állott,

a kik közül *Krammer* János igazgató és *Nyitra* Lajos 29 évet töltöttek el az intézetnél.

A vizsgálatok jun. 14-től 21-ig folytak le s 25-én volt a záróünnepély és az értesítők kiosztása.

A statisztikai kimutatás szerint az összes tanulók száma 202 volt, s köztük 20 magántanuló. Év közben kimaradt 20 s az év végén maradt 162 rendes tanuló. Vallás szerint volt: 139 róm. kath., 14 ev. ref., 11 ág. ev., 37 izrael., 1 unitárius. Lakóhely szerint 81 helybeli, 121 vidéki. Születési hely szerint 67 szekszárdi, 86 tolnamegyei, 46 más megyéből, 1 Ausztriából, 2 Fiuméből való volt.

A rendes tanulók előmenetelét tekintve felsőbb osztályba léphet 133, javító vizsgálatot tehet 16, ismétlésre utasított 12, nem osztályoztatott kettő. A bukottak száma összesen 28, a mi körülbelül 20%-nak felel meg. Az eredmény tehát kielégítő. Az V. és VI. osztályban egy tanuló sem bukott meg, a mi helyesen van, mert inkább a tanár rovására volna irandó, ha 13 illetve 6 tanuló sem tudna elégséges eredménnyel tanítani. Sok az elégtelen jegy a magyar nyelvből. Az I. osztályban pl. 9, a II-ban és III-ban 3-3 tanuló bukott meg magyarból, de ezen bukottak legnagyobb része más tárgyból is elégtelen előmenetelt tanusított. Meglehetősen számmal buktak számtanból, mértanból és mértani rajzból. Legtöbb kitértűnő van a magyar nyelvből, szabadkézi rajzból és földrajzból. Általában az osztályozás arányosan oszlik meg, a mi azt bizonyítja, hogy a tanári testület nagy gonddal és körültekintéssel jár el az érdemjegyek megállapításában.

Az értesítő végén tájékoztató van a szülők számára. A tájékoztató utbaigazítást ad arra nézve, hogy a polgári iskolából mely intézetekbe lehet átlépni, illetve mely pályákra nyújt képesítést.

— Folytatjuk. —

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

Csöd. A szekszárdi kir. törvényszék *Spitzer* Dezső bejegyzett dombóvári kereskedő cég ellen a csödtöt saját kérelmére elrendelte. Csödbiztosul dr. *Sonnewend* Frigyes kir. törvényszéki bíró, csödtömeggondnokul dr. *Rolf* Aladár, dombóvári helyettes csödtömeggondnokul pedig dr. *Krón* Ferenc szekszárdi ügyvédek nevezettek ki.

MULATSÁGOK.

Estély a szekszárdi kaszinóban. A szekszárdi kaszinóban a múlt szombaton kedélyes táncestély volt. Nem sokan vettek ugyan részt benne, — az összes bevétel 53 korona volt, de jókedvényben nem volt hiány. Jelen volt asszonyok: *Holub* Jánosné, *Hoffmann* Sándorné, *Klieber* Györgyné, dr. *Leopold* Kornélné, özv. *Laskó* Gyuláné, *Marcsekényi* Miklósné (Budapestről), özv. *Orosz* Lajosné, *Örffy* Lajosné, *Rácz* Józsefné, özv. *Szigeth* Nándorné (Tolnáról), *Tóth* Károlyné, *Wagner* Andorné. Leányok: *Borsody* Terike (Tolnáról), *Hoffmann* Etelka, *Herczeg* Mariska, *Klieber* Bözsike, *László* Vilma, *Marcsekényi* Mariska (Budapestről), *Orosz* Flóra, *Tóth* Bözsike.

Hangverseny Dunaföldváron. Dunaföldváron folyó hó 2-án a dunaföldvári izraelita templom és a községi szegényalap javára hangversenyyel egybekötött fényesen sikerült táncmulatság volt. A hangversenyben résztvevő művészek a legszebb sikereket aratták. A műsor a következő volt: 1. Nyitány. Traviata egyveleg. Előadta a helybeli zenekar. 2. Belépő dal. A »Szegény Jonathán« című operettből. Előadta: *Tollagi* Adolf, a

Magyar Színház tagja. 3. a) Wieniawsky: Legenda. b) Hubay Jenő: Hullámzó Balaton, csárdajelenet. Hegedűn játszotta *Fehér* Károly. 4. Troubadour. Eleonora-ária. Énekelte *Andai* Blanka k. a., a Magyar Színház tagja. 5. Versek. Elmondta: *Balassa* Jenő, a Víg-színház tagja. 6. a) Grieg: Aus dem Carneval. b) Chaminade: Pierette. Zongorán előadta *Fényes* Margit k. a. 7. Bizet: Pastorale. Énekelte *Andai* Blanka k. a., a Magyar Színház tagja. 8. Nép dalok. Játszotta Dr. *Scheffer* Sándor. 9. Népdalegyveleg. Előadta: *Tollagi* Adolf, a Magyar Színház tagja. Az ének- és zeneszámokat *Fényes* Margit k. a. kísérte zongorán. A hangversenyt vacsora követte, melyen nagyszámu közönség s a szereplő művészek vettek részt. A vacsora után táncz volt s a kedélyes mulatság a reggeli órákban ért véget. A szereplő művészeknek ez uton is hálás köszönetét nyilváníja Dunaföldvár közönsége azért a nemes áldozatkészségért, melyet a jótékony célért hoztak és azért a felejtethetlen műélvezetért, melyben a jelenvolt közönséget részesítették. A bevétel 1300 korona volt, melyből igen szép összeg esik a jótékony cél javára.

Műkedvelői előadás. A tolnai iparos ifjak, Tolnán f. évi július hó 9-én a „Japánhoz” címzett vendéglő nyári helyiségében, műkedvelői előadással egybekötött nyári táncmulatságot rendeznek. Belépti díj személyenként 60 fillér. A mulatság kezdete d. u. 4 órakor; az előadás este fél 9 órakor kezdődik. Színe kerül: *Egy szerencsétlen flótás*. Vigjáték 2 felv. Irta: *Joachim* Ágoston.

Juliális. A bátaszéki önkéntes tűzoltóegyesület f. hó 2-án a Tivoliban igen szépen sikerült juliális rendezett, mely telefon alapja javára körülbelül 100 koronát jövedelmezett.

SPORT.

A Dunaföldvári Athletikai Club 1905. évi június hó 26-án tartotta meg alakuló gyűlését. *Péter* Károly, mint az előleges értekezlet elnöke bejelentette, hogy a belügyminiszterium 59396 sz. alatt látta meg az alapszabályokat, tehát a Club a törvények értelmében megalakulhat. A közgyűlés erre kimondta a megalakulást és megválasztotta a tisztikart. Elnökké *Péter* Károlyt, titkárrá ifj. *Rátkay* Lászlót, jegyzővé ifj. *Pápi* Lászlót választották meg. Az elnök bemutatta *Szemere* Miklós táviratát, melyben hazafias üdvözlését küldi a Clubnak. Elhatározták, hogy egyelőre tennis pályát csináltatnak, csónakokat, vívó- és sport-szereket szereznek be. A gyűlés utolsó tárgya tagválasztás volt, melyen 23 új tagot választottak meg.

GAZDASÁG.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete Szekszárdon. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének választmányára elhatározta, hogy a borászat és szőlészet terén felmerült aktuális kérdések megvitatása céljából Szekszárdon még ebben az évben értekezletet tart.

Zár feloldás. A Szekszárdon szórványos jelleggel megállapított takonykór, mint-hogy 60 nap óta újabb megbetegedés nem történt, megszüntette nyilvánított s az elrendelt zárlatot a járási főszolgabíró feloldotta.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Köszönet nyilváníítás.

Fogadják mindazok, akik részvétükkel felejtethetlen férjem halálával ért mélyeség bánatomat enyhíteni igyekeztek, ezuton is hálás köszönetemet.

Szekszárdon, 1905 július hó 7-én

özv. *Gerscha* Henrikné.

Szerkesztői üzenetek.

Szekszárdi. Különös, két politikai lap is van Szekszárdon s úgy tudjuk most mindkettő ellenzéki s mégis minket tisztel meg okoskodásával? Valószínűleg az incselkedés vörös posztója akar ez lenni, hogy kiugorjunk a közélet porondjára — veszekedni. Csalódik, most se fogunk belekóstolni a magas politikába; így halvány sejtelmünk sincsen róla, hogy a póttartalékosok behívására vonatkozólag kiadták volna vármegyénkben azt a kifogásolt rendeletet, a mely a miniszteri utasítás feltétlen végrehajtását parancsolja meg a községeknek, s aztán meg mi mentük meg a hazát? Mi hívassuk össze a vármegye közgyűlését? Sokat képzol a mi hatalmunkról. Tudtukkal jövő szerdán már 6 függetlenségi képviselője lesz Tolnavármegyének, tessék honmentő gondolataival azokhoz fordulni.

S-k K. úrnak Szekszárdon. A küldött közleményt, bár röviden, Dunaföldvárról is kaptunk tudósítást, köszönettel vettük s felhasználtuk. Szívesen vesszük máskor is értesítéseit.

Vén színész. Jó gondolat, de kissé hiányos a kidolgozás. Reméljük azért megmarad jó barátunknak, ha a küldött verset fel nem használjuk is.

K. K. úrnak Dees. Köszönjük s kérjük máskor is szíves értesítését.

Sz. Z. úrnak Koppányszántó. Nagyon köszönjük szíves figyelmét. Kérjük jövőre is.

N. N. úrnak Dunaföldvár. A kérdéses ügyben külön levelet írtam. — Üdvözlöt.

Sz. G. úr Szekszárd. A kérdéses humoreszk nem jutott el hozzánk. A küldött verseket pedig sajnálatunkra nem használhatjuk.

HIRDETÉSEK.

288 sz.

905.végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyónki kir. járásbírósnak 1905. évi V. 185 és 186 számú végzése következtében Dr. Baumgartner József ügyvéd által képviselt **Habinyák István és trsa dobrai lakosok javára Habinyák István usztyei lakos ellen** 2000 és 2600 kor. — fill. s jár. erejéig 1905. évi június hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1096 kor. — fill.-re becsült következő ingóságok, u. m.: rőfös árúk nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a gyónki kir. járásbíró-ság 1905-ik évi V. 185/2 számú végzése folytán 4600 kor. — fill. tőkekövetelés, ennek 1905. évi június hó 1 napjától járó 5 % kamatai, 1/3 % váltódíj és eddig összesen 139 kor. 48 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, **Högyészen** alperes lakásán leendő megtartására **1905. évi július hó 14-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kitzítetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak

meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyónk, 1905. évi július hó 4-ik napján.

Laki László,
kir. bir. végrehajtó.

Eladó bikák és kanok.

Atvészezett **tenyészkánok** s 2 drb tenyészigazolvánnyal ellátott **bika** eladó 2—2
Wilezek Sándornál József-pusztán

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a COZAPORBÓL. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodabátása ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt A COZA oly csendes és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Tömérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

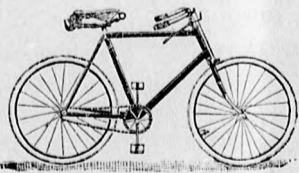
Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan. 7—52

INGYEN PRÓBA 569. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, lev.-lapok 10 fillérre bérmentesítendők.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 569),

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

A világhírű STYRIA

és Demokrata kerékpárokat

melyen leszállított áron, kedvező részletfizetésre adjuk el két évi jótállással.

Puch-motorkerékpárokat,

melyek lecsatolható mellékkocsival teljesen pótolják az automobil.

Kerékpáralkatrészeket és az elismert kiváló minőségű **Reit-hoffer kerékpárgummikat** a legolcsóbb versenyképes áron szállítjuk.

Nagy javító műhely.

Ne mulassza el tőlünk árjegyzéket kérni, mert meggyőződést szerez előnyös árainkról.

Müller Testvérek mehanikusok 1—26

varrógép, kerékpár nagyraktára **SZEKSZÁRD, Garay-tér.**

4933. sz.
t. k. 1905.

Hirdetmény. 2-3

Tengőd és Kánya községeknek telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikk értelmében elkészítettén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján, — ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teher-tétel átvitelének az 1886: XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889: XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1906. évi január hó 15. napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is a — tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1906. évi január hó 15. napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1906. évi január hó 15. napjáig** bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A tamási kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság 1905. június hó 21.-én.

Várady,
kir. járásbíró.

Tamásiban egy nagy gabonaraktár

a buzapiacz-téren kiadó.

Bővebbet Weiss Adolfnál Tamásiban.

Értesítés.

Alulírott tisztelettel értesitem a helybeli és vidéki vevőközönséget, hogy az üzletemben raktáron levő **fűszer, déligyümölcs, tea, rum, likőr, cognac, anyag, festék**, valamint mindennemű rövid- és vegyesárut **üzlet áthelyezés miatt** a mai naptól kezdve **jutányos áron** adom.

Különösen felhívom a vevőközönség figyelmét

kávémra,

melyeket jó minőségükkel fogva teljes bizalommal ajánlhatom.

Fontos megjegyezni való!

Minden egyes vevő, aki **20 korona értékű árut vásárol, teljesen ingyen kapja művészies kivitelű arczképét** saját fényképe után.

Tisztelettel

Koszoru József Szekszárd

Széchenyi-u. 169. 5-5

Zöldojtáshoz való elsőrendű gummiszalag kilója 22 kor.

Zöldojtáshoz való elsőrendű gummiszalag kilója 22 kor.

Gyors, pontos, olcsó és izléses kiszolgálás

BÁTER JÁNOS cégénél

NAGY PAPIRRAKTÁR
ÚJ BETŰK

LEGJÓBB SZERKEZETŰ GÉPEK és az árszabásbani szoliditás biztosíthatják a tisztelt megrendelőket, hogy a felmerülő és legmesszebb terjedő igényeik is teljes kielégítést nyernek.

Bachschtz Károly áruháza

Szekszárd, Széchenyi-utca Mayer-ház.

12-20

Tisztelettel értesitem Szekszárd és vidéke közönségét, hogy a raktárra érkezett új cikkek mesés olcsó áron lesznek elárúsítva.

Grenadin batiszt mosó női blouse 1.50 frt. — Selyem luszter alsó jouponok minden színben 3.— frt. — Selyem pamutból kötött gyermekfuszokni, legjobb mosó, 22 kr.-tól. — Selyem pamutból kötött női harisnyák, legjobb mosó, 45 kr.-tól. — Flor és fildeko női harisnyák, koczkás, petyes, csikos és sima, jó mosó, 60 kr.-tól.

Legdivatosabb és legújabb női napernyők óriási választéka.

Valódi szepesi, rumburgi és batiszt vásznak 4 frt.-tól. — Valódi rumburgi czérna kanavásznak, szintartók, 4.50 frt.-tól. — Óriási választék mosó kretonok és selyem batisztokból, 22 kr.-tól. — Férfi és női divatkelmék bámulatos olcsó áron, 120 cm. széles, 49 kr.

Nyakkendők! Selyem regatta 37 kr. Nyakkendők! Selyem magánkötő 50 kr.

Szines férfi kezeltők, franczia karton, párja 16 kr.

Egyedüli főraktár: Utazó bőröndök, kézi kofferek és koupe kosarakban. — Állandó nagy raktár gyermekjátékokban és gyermekkocsiban.

Valódi! Singer-varrógépek 10 évi jótállással 23 frt. Valódi! Specialista férfi és női sér- és haskötők és minden néven nevezendő különlegességekben. — Férfi, női és gyermekcipők gyári raktára.

A tisztelt vevőközönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Bachschtz Károly.